

CIRKEV BRATSKÁ V SR

ORDINAČNÁ PRÁCA

Bardejov, 2020

Mgr. Filip PANGRÁC

Súhlasím s prípadným zverejnením mojej ordinačnej práce .

.....

OBSAH

1. Návrh katechizmu pre zbor CB.....	4
Úvod.....	4
Exegéza Deuteronómia 6,1-9.....	25
1. Text.....	25
2. Hlavná myšlienka.....	28
3. Kontext.....	28
3.1 Historický kontext.....	28
3.2 Kontext knihy.....	29
3.3 Kontext Písma.....	29
4. Žáner.....	30
5. Štruktúra.....	31
6. Kľúčové pojmy.....	32
7. Komentár.....	33
7.1 Kristocentrické prepojenie.....	37
Kázeň Deuteronómium 6,1-9.....	39
Úvod.....	39
1. Slová ktoré dávajú život.....	39
2. Milovať jedine Hospodina celou bytosťou.....	41
3. Vždy a všade si pripomínajme Božie Slovo.....	43
Záver.....	44
Kázeň Príslovia 31,1-9.....	45
Úvod.....	45
1. Zlý kráľ.....	45
2. Dobrý kráľ.....	47
3. Náš Kráľ.....	48
Záver.....	49
Kázeň ev. Matúša 5,1-16.....	50

Úvod.....	50
1. Kto povoláva do nebeského kráľovstva.....	50
2. Koho volá do nebeského kráľovstva.....	52
3. K čomu volá občanov nebeského kráľovstva.....	53
Záver.....	54

1. Návrh katechizmu pre zbor CB

Úvod

Vážený čitateľ, v rukách držiš návrh katechizmu pre zbor Cirkvi bratskej. Čo je katechizmus? Katechizmus jednoduchou formou otázok a odpovedí objasňuje základy kresťanskej viery. Možno sa ti zdá, že si už počul o nejakých katechizmoch a máš pravdu. Poznáme mnoho katechizmov. Katolícky katechizmus, Lutherov katechizmus, Westminsterový, Heildelberský, Stöckelov katechizmus a mnoho, mnoho ďalších. Mnohé z týchto katechizmov sú skvelé a užitočné k lepšiemu pochopeniu kresťanskej viery. Dokonca aj prvá otázka tohto katechizmu je silne inšpirovaná Heildelberským katechizmom. Ale možno si kladieš otázku, prečo bol teda napísaný tento katechizmus? Dôvodov je hneď niekoľko. Prvým dôvodom je zastaranosť jazyka historických katechizmov, čo pre dlhoročných kresťanov nemusí byť problém, ale pre čerstvo znovuzrodených kresťanov to môže byť prekážka, ktorá ich odradí od historických katechizmov. Taktiež historický kontext katechizmov je dôležitý, pretože viaceré body katechizmu rozoberajú témy, ktoré mali svoj historický význam a miesto, ale nie sú to témy, ktoré by boli rovnako aktuálne aj dnes. Preto sa tento katechizmus snaží prejsť všetkými základnými otázkami kresťanskej viery, ktoré majú viesť teba k väčšiemu záujmu o Bibliu a biblické učenie. Tento katechizmus je vstupnou bránou k porozumeniu základov kresťanskej viery. Nie je základným dokumentom Cirkvi bratskej, ale jedným z cieľov tohto katechizmu je povzbudiť ťa, aby si preskúmal Vyznanie viery a Duchovné zásady Cirkvi bratskej, ktoré rozoberajú podrobnejšie témy načrtnuté v tomto katechizme a venujú sa aj otázkam, ako sa má viera v Boha prejaviť v našom každodennom živote.

Avšak tento katechizmus nie je iba pre nových kresťanov. Jedným z cieľov tohto katechizmu je tiež pomôcť zreлым kresťanom v ich evanjelizačných snahách. Poskytnúť im krátke a jasné odpovede na možné otázky ľudí, ktorých stretávame. A snáď bude tento katechizmus aj pomocou pre kresťanov k vyučovaniu iných, práve cez tieto krátke otázky.

Ako čoskoro zistíš, tento katechizmus obsahuje 52 otázok. Prečo práve 52? Pretože ak si prečítaš každý týždeň jednu otázku a to čo k nej patrí, bude ti trvať presne rok prejsť celým katechizmom. Pod každou otázkou nájdeš odpoveď a tiež biblické odkazy na texty, ktoré formovali odpoveď. Týmto katechizmom ťa nechcem odvieť od Biblie, ale povzbudiť ťa, aby si ju radostnejšie skúmal a premýšľal nad tým, čo nám v nej Boh zapísal.

Aby sa ti lepšie tento katechizmus čítal, snažil som sa o to, aby každá nasledujúca otázka reagovala na odpoveď predchádzajúcej otázky. Tak prejdeš celým katechizmom bez nejakých

zbytočných zachádzok a odbočiek. Dúfam že tento katechizmus bude pre teba užitočný, poučný a pomôže ti lepšie spoznať Boha a jeho plán záchrany.

1. Otázka

Čo je tvojím najväčším potešením v živote aj smrti?

Odpoveď

To že nepatrím sám sebe, ale v živote aj v smrti patríam svojmu vernému Spasiteľovi Pánovi Ježišovi Kristovi.

Biblický text:

Rim 14,7-8; 1Kor 6,19

2. Otázka

Ako o tom vieš?

Odpoveď

Boh sám mi to zaslúbil.

Biblický text:

2Pt 1,4; 1Jn 2,25; Heb 10,23

3. Otázka

Ako ti to Boh zaslúbil?

Odpoveď

Boh mi to zaslúbil v Biblii, ktorá je Božím Slovom.

Biblický text:

1Pt 2,23-25; Tít 1,3; 1Tes 2,13

4. Otázka

Čo znamená že Biblia je Božím Slovom?

Odpoveď

Biblia je Božím Slovom vyjadreným slovami ľudských autorov, ktorým sa Boh zjavil, hovoril k nim alebo sa im dal inak spoznať počas dejín spásy.

Biblický text:

Heb 1,1-2; 1Pt 1,10-12; Ž 77,15

5. Otázka

Dáva sa Boh poznať iba v Biblií?

Odpoveď

Nie. Boh sa dáva poznať všetkým ľuďom v stvorení, ktoré vytvoril svojím slovom, v našom svedomí, ktoré odráža jeho vôľu a v dejinách sveta.

Biblický text:

Rim 1,19-20; 2,14-15

6. Otázka

Dáva sa Boh poznať rovnako všetkým ľuďom?

Odpoveď

Nie. Boh sa špeciálnym spôsobom dával poznávať svojmu vyvolenému ľudu Izraelu, ktorému sa mnohokrát a rôznym spôsob dával poznať.

Biblický text:

Ez 20,5; Ž 103,7

7. Otázka

Môžem aj ja poznať aký je Boh?

Odpoveď

Áno. Pretože Boh sa rozhodol zapísať všetky tieto udalosti zjavenia cez biblických autorov do Božieho Slova - Biblie. Tam môžeme spoznávať aký Boh je a aký je jeho postoj k nám. Navyše sa nám dal poznať vo svojom Synovi Pánovi Ježišovi, ktorý je dokonalým odrazom Božej slávy a charakteru.

Biblický text:

Sk 2,38-39; Jn 1,18; Kol 1,26-27

8. Otázka

Kto je Boh?

Odpoveď

Boh je jediný stvoriteľ všetkého, ktorý svojím slovom stvoril celý vesmír a každú bytosť. Všetko má vo svojich rukách a celý vesmír udržuje svojím slovom. Je jediný, kto je od vekov a bude naveky a má všetku moc nad stvorením a nič sa nedeje bez jeho vedomia. Je dokonalý svojimi vlastnosťami a všetko, čo robí, je dokonalé. Je jeden a predsa existuje v milujúcej trojici osôb Boha Otca, Boha Syna a Boha Ducha Svätého.

Biblický text:

Gn 1,1; 1Krľ 8,27; Iz 42,5 Sk 17,24-26

9. Otázka

Ako môže byť jeden a zároveň traja?

Odpoveď

Je to tajomstvo, ktoré nikdy poriadne nevystihneme, ale všetky tri osoby Boha sú jeden Boh a predsa každá osoba Svätej Trojice má iné úlohy, ale vo všetkom sú dokonale jednotní a večne existujú ako trojjediný Boh.

Biblický text:

Lk 10,21-22; Jn 14,26; Jn 17,24-26

10. Otázka

Ako Boh stvoril svet?

Odpoveď

Boh svojím slovom stvoril celý svet, všetko viditeľné aj neviditeľné. Všetko, čo Boh stvoril, bolo veľmi dobré. Boh stvoril aj ľudí. Stvoril nás ako mužov a ženy na svoj obraz, aby sme odrážali jeho slávu.

Biblický text:

Gn 1,3.6.9.14.20.24.26-27.31; Ž 104,24

11. Otázka

Prečo nás Boh stvoril?

Odpoveď

Boh nás stvoril, aby sme vládli nad stvorením a oslavovali ho celým naším životom. Našou úlohou bolo starať sa o stvorenie, ktoré nám Boh zveril, strážiť ho a s vďakou a múdro využívať dobré dary, ktoré nám stvorenie ponúka. Tiež nám dal úlohu rozmnožiť sa a zaplniť zem, aby sa Božia sláva rozšírila do celého stvorenia.

Biblický text:

Gn 1,28; Dt 12,7; 1Kor 10,31

12. Otázka

Prečo svet nefunguje tak ako ho opisuješ?

Odpoveď

Pretože Boh nás nestvoril ako otrokov, ktorí musia poslúchať len jeho, ale dal nám možnosť voľby. Naši prarodičia Adam a Eva boli navedení vzbúriť sa voči Bohu. My ľudia sme zatúžili stať sa bohmi. A tak ako Boh varoval ľudí, so vzburou proti Bohu, ktorú nazývame hriech, prišla smrť ako odplata za hriech. A celé stvorenie bolo narušené vzburou ľudí voči Bohu.

Biblický text:

Gn 2,16-17; 3,1-13; Rim 6,23; 8,19-22

13. Otázka

Ako sa vzburá Adama a Evy kedysi týka mňa?

Odpoveď

Hriech našich prarodičov sa týka aj nás, pretože ich vzburou sme sa stali otrokmi hriechu my všetci. Všetci sa rodíme ako vzbúrenci a nechceme poznať Boha. Chceme si žiť tak ako to uznáme za vhodné, aj my dnes chceme byť bohmi sami sebe. Ale tak ako pre našich vzbúrených prarodičov smrť, ktorá je trestom za hriech, si prichádza aj po nás a na tom sa ukazuje, že nie sme iní ako boli oni.

Biblický text:

Rim 5,12; Ef 2,1-3; Rim 6,16

14. Otázka

Ako viem čo je hriech?

Odpoved'

Hriech je každá vzburá proti Božej vôli a poriadku, ktorý určil v stvorení. Najjednoduchšie môžeme spoznávať Božiu vôľu v Božích prikázaniach.

Biblický text:

Jer 17,23; Dt 11,1.28

15. Otázka

Aké sú Božie prikázania?

Odpoved'

Je ich desať a sú to tieto:

1. Ja som Hospodin, tvoj Boh, ktorý som ťa vyviedol z Egypta, z domu otrokov. Nebudeš mať iných bohov okrem mňa!

2. Neurobíš si modlu ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, dolu na zemi, alebo vo vode pod zemou! Nebudeš sa im klaňať ani im slúžiť, lebo ja som Hospodin, tvoj Boh, Boh žiarlivý, ktorý trestá viny otcov na synoch do tretieho i štvrtého pokolenia tých, čo ma nenávidia, ale milosť preukazujem tisícim tým, čo ma milujú a zachovávajú moje prikázania.

3. Nevysloviš meno Hospodina, svojho Boha, nadarmo, lebo Hospodin nenechá bez trestu toho, kto nadarmo vysloví meno Hospodina, svojho Boha!

4. Pamätaj na sobotný deň, že ho máš svätiť! Šesť dní budeš pracovať a konať všetku svoju prácu. Siedmy deň je sobota pre Hospodina, tvojho Boha. Nebudeš konať nijakú prácu ani ty, ani tvoj syn, ani tvoja dcéra, ani tvoj sluha, ani tvoja slúžka, ani tvoj dobytok, ani cudzinec, ktorý je v tvojich bránach. Veď Hospodin za šesť dní utvoril nebo a zem, more a všetko, čo je v nich, a v siedmy deň odpočíval. Preto Hospodin požehnal sobotný deň a posvätil ho.

5. Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil v krajine, ktorú ti dá Hospodin, tvoj Boh!

6. Nezabiješ!

7. Nescudzoložíš!

8. Nepokradneš!

9. Nevysloviš krivé svedectvo proti svojmu blížnemu.

10. Nebudeš túžiť po dome svojho blížneho a nebudeš túžiť ani po manželke svojho blížneho, ani po jeho sluhovi, ani jeho slúžke, ani jeho volovi, ani jeho oslovi; ani po ničom, čo patrí tvojmu blížnemu!“

(Ex 20,1-17)

16. Otázka

O čom hovorí prvé prikázanie?

Odpoveď

V prvom prikázaní Boh pripomína, že on jediný je živý Boh ktorý má všetku moc. On jediný dokázal zachrániť izraelský národ a nikto ho nedokázal zachrániť. Preto treba uctievať a poslúchať len jediného živého Boha.

17. Otázka

O čom hovorí druhé prikázanie?

Odpoveď

V druhom prikázaní Boh pripomína, že je nekonečný a ľudská myseľ ho nedokáže obsiahnuť a dokonale vyjadriť žiadnym ľudským výtvorom. Preto sa máme vyhýbať pokusom vytvoriť jeho podobu, pretože akýkoľvek takýto pokus by bol nedostatočný a pokrivený naším obmedzeným vnímaním Boha.

18. Otázka

O čom hovorí tretie prikázanie?

Odpoveď

V treťom prikázaní nám Boh pripomína, že je svätý a jeho meno máme mať v úcte. Pretože to, ako používame jeho meno, prezrádza veľa o našom vzťahu k nemu.

19. Otázka

O čom hovorí štvrté prikázanie?

Odpoved'

V štvrtom prikázaní Boh pripomína, aby sme pamätali na siedmy deň, ktorý nám dal k odpočinku a spoločenstvu s ním. Siedmy deň máme odpočívať od našej práce a máme sa sústrediť na neho a spolu s Božím ľudom ho chváliť, ďakovať mu a premýšľať o ňom a o tom, čo pre nás vykonal.

20. Otázka

O čom hovorí piate prikázanie?

Odpoved'

V piatom prikázaní Boh pripomína vážiť a ctíť si rodičov, pretože oni prví nás majú učiť pokore a poslušnosti voči Bohu. Pretože práve pokorní a poslušní budú dedičmi zeme, ktorú nám Boh zaslúbil.

21. Otázka

O čom hovorí šieste prikázanie?

Odpoved'

V šiestom prikázaní Boh varuje, aby sme neohrozili a nevzali život iným. Pretože on je darcom života a len on má právo ho vziať.

22. Otázka

O čom hovorí siedme prikázanie?

Odpoved'

V siedmom prikázaní Boh varuje pred neverou. Boh vytvoril manželstvo, aby odrážalo časť jeho podstaty a ukazovalo na jeho lásku voči Božiemu ľudu.

23. Otázka

O čom hovorí ôsme prikázanie?

Odpoved'

V ôsmom prikázaní Boh varuje pred privlastňovaním si toho, čo nám nepatrí. Máme byť vd'ační za to, čo nám Boh dáva, a keď nám niečo chýba, máme ho prosiť o pomoc nebrať si, čo Boh dal inému človeku.

24. Otázka

O čom hovorí deviate prikázanie?

Odpoved'

V deviatom prikázaní Boh varuje pred klamstvom. Pretože Boh je pravda a chce, aby jeho ľud tiež hovoril pravdu a neškodil sebe a iným klamstvami a polopravdami.

25. Otázka

O čom hovorí desiate prikázanie?

Odpoved'

V desiatom prikázaní Boh varuje pred závišťou. Máme byť vd'ační a spokojní s tým, čo nám Boh dáva a ako sa o nás stará, aj keď sa zdá, že to, čo má iný, je lepšie. Toto prikázanie nám ukazuje, že nejde iba o správanie, ale aj o myšlienky a naše zmýšľanie o sebe a iných.

26. Otázka

Ak dodržím tieto prikázania, nezhreším a teda budem žiť?

Odpoved'

Nie. Pretože už od narodenia porušujeme prvé prikázanie a už porušenie jedného prikázania vedie k hriechu a teda smrti. Nikto z nás teda nie je bez hriechu, pretože nikto z nás od narodenia nehľadá Boha.

Biblický text:

Jk 2,10; Ž 51,5-7; Pr 20,9

27. Otázka

Sme teda v beznádejnej situácii?

Odpoveď

Nie. Pretože Boh prišiel s plánom záchrany pre nás hriešnych ľudí ako nás oslobodiť z otroctva hriechu, zmieriť sa s Bohom a ako získať večný život ktorý má pre nás pripravený

Biblický text:

Ef 1,9-10; 3,8-9

28. Otázka

Čo je ten plán záchrany?

Odpoveď

O tomto pláne záchrany hovorí celá Biblia. Boh si stáročia pripravoval okolnosti a ľudí, aby v správnom čase poslal na svet svojho Syna, ktorý prišiel, aby zachránil hriešnikov. O tom nám hovorí evanjelium.

Biblický text:

1Jn 1,1; 1Tim 1,15; Rim 1,1-2

29. Otázka

Čo je evanjelium?

Odpoveď

Evanjelium doslova znamená dobrá správa. Dobrá správa o zaslúbenom kráľovi, ktorý prichádza zachrániť svoj ľud z otroctva. Preto prišiel Ježiš Kristus. Aby zachránil ľudí z otroctva hriechu, aby nás zmieril s Bohom a aby mali večný život všetci, čo v neho veria.

Biblický text:

2Kor 15,1-4; Rim 1,16-17; Ga 2,16

30. Otázka

Kto je Ježiš Kristus?

Odpoveď

Ježiš Kristus je Bohom zaslúbený a prorokmi predpovedaný Boží Syn. Druhá osoba Svätej Trojice, záchranca, ktorý prišiel, aby zachránil nás hriešnikov.

Biblický text:

Jn 1,1-5.9-14.16-17; 1Tim 2,5-6

31. Otázka

Prečo prišiel zachrániť hriešnikov?

Odpoveď

Pretože Boh videl, že si nedokážeme v našej mizernej situácii hriechu a smrti nijako pomôcť. Boh preto poslal Ježiša Krista, aby sa z nás vzbúrencov a rebelov mohli stať ľudia, ktorí sú zmierení s Bohom a nemusia sa viac obávať smrti a spravodlivého trestu za našu vzburu.

Biblický text:

Kol 1,19-22; 2Kor 5,17-21

32. Otázka

Ako Ježiš Kristus zachraňuje hriešnikov?

Odpoveď

Boh sa rozhodol pre záchranu hriešnikov nájsť zástupcu. Nieкого, kto dobrovoľne vezme na seba trest za hriechy. Nieкого, kto sa dobrovoľne obetuje za vzbúrencov, aby hriešnici mohli žiť. Ježiš Kristus sa dobrovoľne stal týmto zástupcom za hriešnikov. On bol potrestaný, aby my sme mohli žiť.

Biblický text:

1Jn 2,1-2; Hb 10,10; 1Pt 1,18-21

33. Otázka

Ako môže byť jeden človek potrestaný za všetkých ľudí?

Odpoveď

Jeden človek nemôže byť dostatočným zástupcom za celé ľudstvo, preto musel byť záchranca viac ako len obyčajný človek. Preto sa my ľudia nedokážeme zachrániť zo svojich hriechov. Ľudská snaha nestačí. Ježiš Kristus však nie je len človek. Je dokonalým človekom, ktorý sa nikdy nevzbúril voči Bohu a tak nezhršil; a je úplným Bohom. Preto jediný môže byť zástupcom a obeťou za hriechy nás všetkých.

Biblický text:

Jn 5,20-23; 17,20-23; Hb 9,11-14

34. Otázka

Ako sa Ježiš Kristus obetoval za hriechy?

Odpoveď

Keď dal svoj život za hriešnikov na kríži. Ježiš Kristus totiž prišiel k nám na zem. Vzдал sa svojej slávy, aby žil ako človek, vyučoval o Bohu, súde a evanjeliu a nakoniec bol neprávom

obvinený svojím vlastným vyvoleným ľudom, odsúdený Pontským Pilátom a ukrižovaný na kríži. Tam sa udiala tá najväčšia výmena celej histórie. Ježiš Kristus bol zástupne potrestaný za hriechy všetkých nás, aby sa stal zástupcom za hriešnikov.

Biblický text:

Flp 2,6-8; Gal 1,3-4; 1Pt 2,21-24

35. Otázka

Ako vieme, že Ježiš toto všetko svojou smrťou vykonal?

Odpoveď

Pretože Ježiš žije. Smrť totiž nemá moc nad bezhriešnym. Ježiš Kristus vytrpel obrovské muky pekla, ktorými mal trpieť každý hriešnik za svoje hriechy. Avšak za hriechy bolo zaplatené. Ježiš vytrpel trest a teraz je opäť bez viny. Smrť teda nemá silu nad spravodlivým. A svojím vzkriesením nás Ježiš Kristus uisťuje, že je dokonané. Záchrana je dokonaná. O tom svedčia aj svedkovia jeho zmŕtvychvstania a Božie Slovo.

Biblický text:

Lk 9,22; 24,6; Ž 17,10; Rim 6,9-10

36. Otázka

Znamená to, že každý človek je teraz zmierený s Bohom a bude mať večný život?

Odpoveď

Nie. Znamená to, že každý môže byť zmierený s Bohom a mať večný život. To k čomu Boh volá, je pokánie a viera. Odvrátenie sa od hriechov k Bohu a spoľahnutie sa na neho, že iba Ježiš Kristus je dostatočná obeť na moju záchranu. Nič iné ma nemôže zachrániť. Žiadne moje správanie a skutky, ani žiadna veľkosť mojej zbožnosti. Nič iné, iba spoľahnutie sa na Pána Ježiša Krista.

Biblický text:

Mk 1,15; Ján 3,17-18; 1Jn 5,10-12

37. Otázka

Ako môžem byť zachránený?

Odpoveď

Keď počúvame evanjelium, dobrú správu o záchrane v Pánovi Ježišovi, Duch Svätý, tretia osoba Svätej Trojice, nám pomáha pochopiť veľkosť nášho hriechu a závažnosť našej situácie. No pomáha nám pochopiť aj obrovskú Božiu milosť, ktorú nám Boh prejavil v Ježišovi. A ak reagujeme a obraciame sa k Bohu v pokání s prosbou o záchranu, Duch Svätý nás vedie k viere v Ježiša Krista a k úplnému spoľahnutiu sa na neho. Aby sa Ježiš Kristus stal Pánom aj môjho života.

Biblický text:

Ef 1,13-14; Kol 1,5-6; Rim 10,8-9

38. Otázka

Čo znamená že Ježiš Kristus je Pánom môjho života?

Odpoveď

Znamená to, že môj život je neoddeliteľne spojený s tým jeho. Ak Ježiš Kristus je mojím Pánom a Kráľom, potom už nechcem žiť ako vzbúrenec voči Bohu a ignorovať ho, ale chcem sa podriaďovať jeho vôli a nehrešiť proti nemu. Chcem žiť pre neho a stále viac a viac ho napodobňovať a robiť to, k čomu ma vedie svojím Svätým Duchom. Tiež to ale znamená, že ako bol Kristus vzkriesený, tak budem vzkriesený aj ja, pretože patrím jemu. Nemusím sa báť ťažkostí a trápení života, nemusím sa báť utrpenia, pretože aj to je iba dočasné. Dokonca sa nemusím báť ani smrti, pretože nič z toho nado mnou nemá večnú moc, lebo patrím Pánovi Ježišovi Kristovi spolu s mnohými inými zachránenými.

Biblický text:

2Kor 5,17; Jn 14,15-17; Kol 3,1-4; Rim 8,31-39

39. Otázka

Koho máš na mysli, keď hovoríš o iných zachránených?

Odpoved'

Myslím tým všetkých tých, ktorí odovzdali svoj život Pánovi Ježišovi Kristovi, dali sa pokrstiť a pripojili sa k cirkvi. Pretože Boh si povoláva do svojej cirkvi mnohých, ktorých ospravedľuje cez Pána Ježiša, mení ich a dáva im večný život, ktorý by si nikdy nemohli zaslúžiť.

Biblický text:

Sk 2,40-42; 1Kor 1,2-4

40. Otázka

Čo znamená že sa dali pokrstiť a pripojili sa k cirkvi?

Odpoved'

V krste symbolicky vyjadrujeme to, čo Boh spravil s naším životom. Tak ako Kristus zomrel a vstal z mŕtvych, tak v krste symbolicky zomierame starému hriešnemu životu a vyjadrujeme, že sme dostali nový život, ku ktorému nás Boh povolal. Krstom sa tiež pridávame k miestnej cirkvi, k ľuďom, ktorí boli rovnako ako my zachránení z hriechov pre večný život s Bohom. Už tu na zemi máme spoločne oslavovať Boha svojím životom a navzájom si pomáhať v úlohách, ktorými nás poveril Pán Ježiš Kristus.

Biblický text:

Tim 6,3-4; Kol 2,11-14; Ef 4,1-6

41. Otázka

Čo je cirkev?

Odpoved'

Cirkev je spoločenstvom ľudí, ktorých si Boh vyvolil, sú zachránení Pánom Ježišom Kristom a jeho smrťou na kríži a sú zmenení a posvätení Duchom Svätým. Cirkev nie je obmedzená iba na jedno miesto, alebo iba na istú skupinu ľudí. Pán Ježiš si povoláva do svojej cirkvi ľudí z celého sveta, z každého národa, jazyka, aj kultúry a Duchom Svätým z nich vytvára jednu cirkev.

Biblický text:

1Pt 2,9-10; Zj 5,9-10; 1Kor 12,12-13

42. Otázka

Kto je Duch Svätý?

Odpoveď

Duch Svätý je tretia osoba svätej Trojice. Je radcom, tešiteľom a pomocníkom ktorý prebýva v každom kto uveril v Pána Ježiša. On nás privádza ku Kristovi, pomáha našej viere, vedie nás po Božích cestách, pomáha nám bojovať s hriechom, zjednocuje cirkev a pomáha nám naplňať úlohu, ktorou nás poveril Pán Ježiš.

Biblický text:

Jn 14,15-17.26; Rim 8,9.15-17; 1Kor 6,19

43. Otázka

Čo je úlohou cirkvi?

Odpoveď

Pán Ježiš si povolal cirkev na to, aby oslavovala Boha, aby volala iných ku záchrane v Kristovi a vyučovala tých, ktorí uverili, ako žiť ako Božie deti. Preto dal Kristus svojej cirkvi dary Ducha Svätého, ktoré pomáhajú túto úlohu naplňať. Rôzni kresťania dostali rôzne dary, preto potrebujeme jeden druhého, aby sme mohli toto poslanie naplniť.

Biblický text:

Mt 5,16; 1Pt 2,11-12; Mt 28,18-20

44. Otázka

Prečo hovoríš o jednej cirkvi, keď je na svete tak mnoho cirkví?

Odpoveď

Pretože existuje len jedna cirkev - a to Kristova cirkev, ku ktorej patria kresťania rôznych kresťanských denominácií na celom svete, ktorí vyznávajú Pána Ježiša ako svojho záchrancu a Pána. Rôzne denominácie sa môžu mierne odlišovať a dávať väčší dôraz na niektoré úlohy cirkvi a dary Ducha a zanedbávať iné, no na tom sa ukazuje, že ešte stále sme hriešni ľudia, síce ospravedlnení, premieňaní a posväcovaní Duchom Svätým, ale stále padajúci a s rôznymi dôrazmi. Každý kresťan sa však pridáva k niektorej z miestnych cirkví, kde má svojimi darmi slúžiť k rastu a pomáhať svojim bratom a sestrám v Kristu.

Biblický text:

Ef 4,2-6; Rim 12,3-5

45. Otázka

Ako kresťania oslavujú Boha?

Odpoveď

Poslušnosťou Božej vôle. Tým, že robíme to, k čomu nás Boh stvoril. Máme ho oslavovať naším celým životom. Tým ako pracujeme, ako oddychujeme, ako o ňom hovoríme, ako sa správame k iným, ako sa správame k prírode a veciam okolo nás, ako rozmýšľame. Najjasnejšou oslavou je, keď sa ako cirkev stretávame k spoločným modlitbám, piesňam a hlavne k Božiemu slovu. Pretože v ňom znova a znova stále lepšie a lepšie spoznávame, ako oslavovať nášho záchrancu a ako žiť v poslušnosti jemu.

Biblický text:

Jn 14,15; 1Tes 4,3-7; 5,15-22

46. Otázka

Ako kresťania volajú iných k záchrane v Kristovi?

Odpoved'

Hlásaním evanjelia. Pretože evanjelium je dobrá správa o záchrane, ktorú môže mať každý v Pánovi Ježišovi Kristovi. Táto dobrá správa o záchrane pre večný život má byť známa každému človeku. A úlohou kresťanov je volať ľudí, aby zmenili svoje zmýšľanie o Bohu a v pokore prijali záchranu, ktorú im Boh ponúka. Aby aj oni mohli získať večný život, ktorý sme v Kristovi získali aj my. Túto záchranu si cirkev znova a znova pripomína vo Večeri Pánovej.

Biblický text:

Rim 10,13-14; Mk 16,15-16; Sk 1,8

47. Otázka

Čo je Večera Pánova?

Odpoved'

Večera Pánova je pripomenutím si toho, čo Pán Ježiš urobil na kríži. V chlebe, ktorý symbolizuje telo Pána Ježiša, si pripomíname jeho telo, ktoré sa dalo namiesto nás a víno symbolizuje krv, ktorou Kristus uzavrel novú zmluvu s nami ako svojím vyvoleným ľuďom. Týmto znova a znova zvestujeme smrť Pána Ježiša až do jeho druhého príchodu na zem.

Biblický text:

1Kor 11,23-26; Mt 26,26-29

48. Otázka

Ako cirkev vyučuje tých, ktorí uverili v Krista?

Odpoved'

Život aj Božie Slovo nás učí, že nikto sa nerodí dokonalý. Tak je to aj s tými, ktorí sa znovuzrodili do Božej rodiny. Keď uveríme a Boh nás vzkriesi k novému životu, nestávame sa hneď dokonalými kresťanmi. Preto dáva Boh cirkvi ľudí obdarených darom učiť a viesť iných ku kresťanskej dospelosti. Pretože každý kresťan má rásť v poznaní Boha, pochopeniu evanjelia a

Božieho Slova a k porozumeniu, aká je jeho úloha v Božom pláne. V tom všetkom viac a viac rastieme, aby sme sa podobali Kristovi.

Biblický text:

Ef 4,11-13; 1Tes 4,1; Rim 12,6-8

49. Otázka

Vravel si, že Kristus žije, ale kde je teraz?

Odpoveď

Po svojom slávnom vzkriesení vystúpil do neba, kde sedí po pravici Boha Otca. Tam sa prihovára u Otca za nás, ale tiež vládne a spravuje svoju cirkev Duchom Svätým až do svojho druhého príchodu.

Biblický text:

Sk 1,10-11; Rim 8,34; Hb 12,2

50. Otázka

Čo myslíš pod druhým príchodom?

Odpoveď

Pán Ježiš nám zaslúbil, že sa vráti. Už nie ako malé dieťa, ale ako Pán a Kráľ celého vesmíru. Už nepríde volať ľudí k obráteniu sa k Bohu, ale príde súdiť. V ten deň budú všetci ľudia vzkriesení a všetci pred ním pokľaknú. Jedni s radosťou privítajú svojho záchrancu, druhí sa budú musieť pokoriť pred svojim sudcom. Vtedy budú odsúdení k večnému utrpeniu tí, ktorí sa celý život búrili voči Bohu a Božiemu Synovi, ale tí, ktorí uverili v Pána Ježiša, dostanú večný život, ktorý im Boh zaslúbil.

Biblický text:

Flp 2,9-11; 2Tes 1,6-10; Jn 5,28-29

51. Otázka

Prečo sa Ježiš Kristus ešte nevrátil?

Odpoveď

Pretože Boh je ešte stále trpezlivý k hriešnikom. Ešte stále je milostivý k vzbúrencom. Ešte stále je možné získať záchranu pre večný život v Pánovi Ježišovi. Boh kvôli svojej láske k ľuďom ešte tento deň odkladá. Príde však čas jeho druhého príchodu, ktorý nikto z nás nebude očakávať. Vtedy dostaneme odmenu, ktorú nám zaslúbil.

Biblický text:

2Pt 3,9-10; Hb 10,35-37; 1Tim 2,3-6

52. Otázka

Čo ti Ježiš Kristus zaslúbil?

Odpoveď

Večný život s ním v novom nebi a novej zemi. Pretože pri druhom príchode Boh pretvorí celé stvorenie, ktoré je pokrivené ľudským hriechom a smrťou. V ten slávny deň Boh vytvorí nové nebo a novú zem, kde už viac nebudú choroby, trápenia a smrť. Boh bude vládnuť a v jeho prítomnosti budeme môcť žiť, oslavovať ho a radovať sa zo záchrany, ktorú sme mohli z jeho milosti dostať. Tá najväčšia radosť bude, že môžeme byť naveky s naším záchrancom Pánom Ježišom Kristom a on bude navždy s nami.

Biblický text:

2Pt 3,13-14; Zj 21,1-5; Iz 66,22

Exegéza Deuteronomía 6,1-9

1 Toto sú prikázania, ustanovenia a právne predpisy, ktoré mi Hospodin, váš Boh, prikázal vás učiť, aby ste ich dodržiavali v krajine, do ktorej prichádzate a ktorú máte obsadiť, 2 aby si sa bál Hospodina, svojho Boha, a zachovával všetky ustanovenia a príkazy, ktoré ti dávam — ty, tvoj syn i vnuk —, po všetky dni svojho života, aby si dlho žil. 3 Počúvaj teda, Izrael, a usiluj sa tak konať, aby sa ti v krajine, ktorá oplýva mliekom a medom, dobre vodilo a aby si sa veľmi rozmnožil, ako ti to sľúbil Hospodin, Boh tvojich otcov. 4 Počuj, Izrael, Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný! 5 Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou. 6 Tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem, budeš mať na srdci. 7 Budeš ich vštepovať svojim synom a budeš o nich hovoriť, či budeš sedieť vo svojom dome, či pôjdeš po ceste, či budeš líhať alebo vstávať. 8 Priviažeš si ich na ruku ako znamenie a budeš ich mať ako pripomienku na čele medzi očami. 9 Napíšeš ich na veraje svojho domu a na svoje brány.

1. Text

Celý tento text začína trojicou slov s rovnakým významom, ktoré podtrhujú dôležitosť danej témy. Text obsahuje viaceré triády slov, no začína triádou prikázania, ustanovenia a právne predpisy. Trojica *prikázania, ustanovenia a právne predpisy* nás okamžite upriamuje na hlavnú tému nielen tejto časti. Táto trojica sa vyskytuje aj v prechádzajúcej kapitole a na niektorých ďalších miestach (Dt 5,31; 7,11; 11,1) a v skrátenej verzii *ustanovenia a príkazy* sa nachádza nielen v druhom verši nášho textu, ale toto spojenie sa znova a znova v ozvene ozýva celou knihou Deuteronomium. Na ne sa potom odkazujú slovesá nasledujúcich viet.

- 6,1 - *Boh, prikázal vás učiť; aby ste ich dodržiavali*
- 6,2 - *zachovával všetky ustanovenia a príkazy*
- 6,3 - *Počúvaj teda, Izrael, a usiluj sa tak konať*
- 6,6 - *Tieto slová, ... budeš mať na srdci*
- 6,7 - *Budeš ich vštepovať svojim synom, ... budeš o nich hovoriť*
- 6,8 - *Priviažeš si ich na ruku; budeš ich mať... na čele*
- 6,9 - *Napíšeš ich na veraje... domu a ... brány*

Takže obrovský dôraz je kladený na tieto *prikázania, ustanovenia a právne predpisy*, pretože celý zvyšok textu nejakým spôsobom odkazuje a hovorí o tejto prvej triáde slov. Samozrejme tieto slová odkazujú na prikázania, ktoré boli Izraelitom predstreté v 5. kapitole a sú rozvinuté v neskorších kapitolách.

Po tomto úvode sa dozvedáme, že tieto prikázania sú od Hospodina. To, čo máme v slovenčine preložené ako Hospodin, je samozrejme Božie meno Jahve. A toto Božie meno sa vyskytuje v týchto veršoch šesťkrát. No nielen to, päťkrát je meno Jahve spomínané vo vzťahu k Izraelitom.

- 6,1 - *Hospodin, váš Boh*
- 6,2 - *Hospodina, svojho Boha*
- 6,3 - *Hospodin, Boh tvojich otcov*
- 6,4 - *Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný*
- 6,5 - *Hospodina, svojho Boha*

Toto všetko nám pomáha pochopiť a potruhuje myšlienku Jahveho ako osobného Boha, ktorý patrí výhradne k Izraelu a Izrael jemu. Tiež nám to ukazuje na Jahveho ako Boha nielen tejto generácie Izraelitov, ale aj predchádzajúcich. Ale výskyt privlastňovacieho zámena *váš, náš, svojho* nám ukazuje na dôležitosť myšlienky, že Jahve je Bohom aj tejto generácie Izraelitov, ku ktorým znie toto slovo. Navyše nám verš 4 špecifikuje, že Jahve jediný je Bohom Izraelitov.

Slovesá prvého verša v nás však vyvolávajú otázky, komu Jahve prikázal učiť tieto prikázania. To sa dozvedáme z predchádzajúcej kapitoly, kde Mojžiš zvoláva Izrael a hovorí k nim tieto slová(5,1). Ako sa to dozvedáme zo zvyšku prvého verša, Mojžiš má učiť tieto prikázania, aby boli dodržiavané v krajine, ktorú idú obsadiť. Táto časť samozrejme odkazuje na zaslúbenú zem, ku ktorej Izrael putuje.

Vo verši 2 sa dozvedáme o dôvodoch, prečo majú dodržiavať tieto prikázania. Úvod verša a záver to zhrňajú: *aby si sa bál Hospodina, svojho Boha, ... aby si dlho žil*. Učenie prikázaní má vypôsobiť strach/bázeň pred Jahvem, no dôsledkom dodržiavania prikázaní bude dlhý život. A práve prostredná časť je sústredená na dodržiavanie Božích prikázaní. Izrael má zachovávať prikázania, ktoré im dal Boh a upresnenie (po všetky dni svojho života) ukazuje na to, že to nie sú iba dočasné pravidlá, ale pravidlá, ktoré majú brať Izraeliti vážne po celý život. Tu nachádzame ďalšiu trojicu slov: *ty, tvoj syn i vnuk*. Táto trojica hovorí o troch generáciách Izraelitov. Jej umiestnenie naznačuje, že tieto príkazy sú pre minimálne tri spomínané generácie.

Verše 3 a 4 začínajú veľmi podobnými slovami vyzývajúcimi Izrael k pozornosti, k počúvaniu. Rovnaké výzvy k počúvaniu nájdeme v celej knihe Deuteronomium. Tieto slová však obracajú pozornosť od prikázaní, o ktorých hovoril Mojžiš k Izraelovi v predchádzajúcich veršoch, k

priamemu osloveniu poslucháčov. Verš 3 sa podobá svojím obsahom na 2. verš. No zatiaľ čo 2. verš hovoril o úlohe prikázaní, 3. verš sa viac sústreďuje na úlohu Izraelitov. Hneď prvé slovesá sa na to sústreďujú: *počúvaj... a usiluj sa tak konať*. Táto snaha žiť podľa Božích prikázaní bude mať dôsledky pre ich život v krajine do ktorej putujú, ktorá je tu opísaná ako krajina oplývajúca mliekom a medom, čo je bežné označenie zaslúbenej zeme aj v predchádzajúcich knihách Mojžišových. Implikácie sú však rovnaké ako v prechádzajúcom verši. Život podľa Božích prikázaní povedie k blahobytu a prosperite Izraela. Koniec verša obsahuje pripomenutie Božích sľubov. Spojenie Hospodin - Boh tvojich otcov naznačuje viac ako len zaslúbenie, ktoré dostal Izrael v Egypte.

Podobne ako tretí verš volá k pozornosti, rovnako verš štvrtý. Tentoraz sa má Izrael sústrediť na Hospodina. Tento verš hovorí dve veci o Hospodinovi. Hospodin je naším Bohom, teda Bohom Izraela, národným Bohom, ktorý patrí k svojmu ľudu a jeho ľud patrí jemu. A Hospodin jediný je Bohom Izraela. O tom hovoria aj prechádzajúce kapitoly, keď varujú pred falošnými bohmi a modlami (4,15-19) a prvé prikázania desatora tiež zdôrazňujú tento problém (5,6-10). Tento verš znova obracia pozornosť Izraelitov k pripomenutiu toho, kto je Hospodin.

Piaty verš hovorí o odpovedi Izraela na realitu, že Hospodin je ich Bohom. *„Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, ...“* Druhá časť verša obsahuje ďalšiu triádu tentoraz slovných spojení: *„celým srdcom, celou dušou a celou silou“*, ktoré reprezentujú časti ľudskej bytosti. Slovo celým/celou naznačujú úplné sústredenie, odovzdanie či snahu Izraelitov milovať Hospodina.

Začiatok šiesteho verša zhrňa všetko to, čo Mojžiš hovorí slovným spojením *„Tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem...“* Slovo prikazujem však jasne hovorí, že prikázania predchádzajúcich veršov a kapitol nie sú voliteľné alebo nepovinné. Koniec verša nám ukazuje na to, že prikázania nemajú byť iba externá záležitosť. Teda niekde na kamenných tabuliach, ale že majú byť internou záležitosťou každého Izraelitu, na čo ukazujú slová *„Tieto slová, ... budeš mať na srdci.“*

Vyzerá to ale, že verše 7-9 sú pokračovaním verša 6 a obsahujú podrobnejší opis reakcie Izraelitov na Boží príkaz milovať ho, pripomínať si prikázania a správať sa podľa nich. Podobne ako vo verši 2 boli spomenuté viaceré generácie Izraela aj vo verši 7 sa dostávame k ďalšej generácii. Úlohou Izraelitov bude vstúpiť tieto Božie prikázania ďalšej generácií. Teda tieto prikázania sú určené pre všetky generácie Božieho ľudu. Zároveň tu máme ďalšiu skupinu slov, ktoré síce nie sú v triáde, ale hovoria všetky o tom istom. Izraeliti majú o prikázaniach hovoriť svojim deťom pri všetkých príležitostiach. Doma aj na cestách, ráno či večer. Tieto slová

naznačujú, že vyučovanie ďalších generácií Božím prikázaniam nemá nejaké stanovené miesto ani čas, ale každá príležitosť je dobrá a vhodná k vstúpeniu Božích prikázaní ďalšej generácii.

Zatiaľ čo šiesty verš bol sústredený priamo na srdce a zvnútornenie Božích prikázaní, verše 8 a 9 dávajú dôraz na viac externé pripomínanie prikázaní. Verš 8 hovorí o prikázaniach priviazaných na ruku, bez bližšieho špecifikovania ako presne to má vyzerať, no jasne je definovaný účel. Má to slúžiť ako znamenie. Podobne druhá časť verša hovorí o umiestnení medzi očami. Bez špecifických inštrukcií, ale s jasným účelom pripomínania.

Posledný verš zvoleného textu hovorí o umiestnení prikázaní na veraje domu a brány. Podobné umiestnenie vidíme aj pri pasche, kde Izraeliti potierali veraje dverí krvou baránka.

2. Hlavná myšlienka

Láska k Bohu vedie k poslušnosti a životu.

3. Kontext

3.1 Historický kontext

Izraelský národ bol vyslobodený z egyptského otroctva a Boh ho vedie do zaslúbenej zeme. Lenže putovanie sa natiahlo z niekoľkých mesiacov na 40 rokov. Kvôli neposlušnosti a rebélií Izraelitov sa Boh rozhodol, že celá generácia Izraelitov zahynie a do zaslúbenej zeme vstúpia ich deti pod vedením dvoch verných služobníkov, Jozuu a Kaleba. Udalosti Deuteronomia sa odohrávajú na konci týchto 40 rokov a na prahu zaslúbenej zeme. Celá prechádzajúca generácia zomrela a ostáva už iba Mojžiš, verný Boží služobník. Ani ten však nevojde. Deuteronomium zachytáva jeho záverečné momenty a jeho posledný odkaz generácii Izraelitov, ktorí majú vojsť do zaslúbenej zeme. Po týchto udalostiach vojde Boží vyvolený národ do cieľa ich putovania, kde sa začne nová kapitola dejín Izraela. Deuteronomium tak opisuje Mojžišovú poslednú možnosť „postrčiť“ Boží národ správnym smerom. Povzbudiť, aby nielen oni, ale aj všetky ďalšie generácie Božieho ľudu verne slúžili a žili pre Boha, ktorý zachránil ich predkov z otroctva, uzavrel s nimi zmluvu, stal sa ich Bohom, oni jeho ľuďom a doviedol ich do zeme, ktorú im zaslúbil.

3.2 Kontext knihy

Kniha sa delí na niekoľko veľkých častí. *Dictionary of the Old Testament*¹ ju rozdeľuje na štyri veľké časti a nazýva to štyri Mojžišove preslovy. Vybraný text sa nachádza v druhom preslove, ktorý začína piatou kapitolou a končí v závere 26. kapitoly. Harmanove² rozdelenie knihy je trocha iné. Knihu delí na päť častí, pričom náš text sa nachádza v tretej časti jeho rozdelenia. Táto časť začína šiestou kapitolou a končí rovnako koncom 26. kapitoly ako predchádzajúce rozdelenie. Harman túto veľkú časť nazýva výkladom Desatora. Náš text teda začína výkladom prvého prikázania Desatora, ktoré podľa Harmana končí v závere 11. kapitoly. Už či použijeme to alebo ono delenie, isté je, že šiesta kapitola nadväzuje na Desatoro, ktoré sú čitateľovi predložené v piatej kapitole a od prvého verša sa na nich odkazuje a vedie Izraelitov k poslušnosti tomu, čo bolo v prechádzajúcej kapitole rozobraté. Náš text je obrovským volaním Izraelitov k láske a poslušnosti Bohu, ktoré ovplyvní celú ich budúcnosť v zaslúbennej zemi a ich postoj ku všetkým ostatným predloženým prikázaniam, ktoré sa nachádzajú v nasledujúcich kapitolách.

3.3 Kontext Písma

V rámci celého Písma je tento text takmer nepatrný svojím rozsahom, avšak svojím obsahom sa dotýka obrovskej časti Písma. Deuteronomium ako časť Tóry mohutne formovalo Izraelský národ. Veľkú časť histórie Izraela bola táto kniha zanedbávaná. A podľa toho sa aj Izraelu darilo. Komentátori sa domnievajú, že to bola práve kniha Deuteronomium, ktorá bola nájdená počas vlády kráľa Joziáša, a práve táto kniha viedla jeho reformy (iní sa domnievajú, že táto kniha bola zostavená v jeho časoch).³ Isté však je, že text, ktorý rozoberáme v tejto exegéze, mal obrovský vplyv na židovské zmýšľanie hlavne v časoch Pána Ježiša. Ved' na otázku, aké je najväčšie prikázanie (Mt 22,37; Mk 12,29-30), Ježiš odpovedá práve citovaním Dt 6,4-5. A naopak znalec zákona v Lk 10,26-27 Ježišovi jednoznačne odpovedá rovnakou pasážou Deuteronomia. Takže z evanjelií sa dozvedáme, že tento text obsahuje zhrnutie alebo sumu zákona a prorokov.

---

1. ALEXANDER, T.D. a BAKER, D.W. *Dictionary of the Old Testament – Pentateuch* s.182-183

2. HARMAN, A. *Deuteronomy – The Commandments of a Covenant God* s.26-29

3. ALEXANDER, T.D. a BAKER, D.W. *Dictionary of the Old Testament – Pentateuch* s.185

4. Žáner

Štruktúra celého Deuteronómia veľmi jasne odráža spôsob písania Chetitských vazalských zmlúv. Preto by sme mali vziať do úvahy, že celá kniha je písaná v štýle tohto žánru.

1. Preambula – uvádza zmluvu a hovorí o zainteresovaných stranách (Dt 1,1-5)
2. Historický prológ, ktorý hovorí o predchádzajúcich vzťahoch oboch strán (Dt 1,6-4,49)
3. Všeobecné podmienky (Dt 5-11)
4. Špecifické podmienky (Dt 12-26)
5. Uchovávanie a uloženie dokumentov za účelom verejného čítania a vyučovania (Dt 27,1-10; 31,9-29)
6. Svedkovia (Dt 32)
7. Požehnania a kľatby (Dt 27,12-26; 28,1-68)

Ako o tom hovorí slovník Starej zmluvy, z ktorého je toto rozdelenie, podoba s chetitskými zmluvami nie je dokonalá a posledné kapitoly tejto knihy úplne nezapadajú do štruktúry týchto zmlúv.⁴ Toto žánrové zasadenie nám, ale v niektorých častiach môže pomôcť lepšie pochopiť vzťah Boha a Izraela na základe vzťahov suzeréna a vazala z chetitských zmlúv. To zároveň vyvoláva aj otázky. Máme vnímať Boha iba ako panovníka, ktorý poučuje svoj ľud ako majú žiť, alebo je vzťah medzi Bohom a Izraelom hlbší? Napríklad ako nám ho predstavuje Pán Ježiš. Myslím, že je dobré brať do úvahy tento žáner, ale ak láska k Bohu vykreslená v týchto veršoch šiestej kapitoly má byť vnímaná iba vo vzťahu vazala, suzeréna, potom to môže trochu otupiť silu tohto textu. Špeciálne kvôli nášmu povrchnému chápaniu tohto vzťahu, ktoré vôbec nemusí odrážať chetitské pochopenie tohto vzťahu.

---

4. ALEXANDER, T.D. a BAKER, D.W. *Dictionary of the Old Testament – Pentateuch* s.184-185

5. Štruktúra

1 Toto sú **prikázania, ustanovenia a právne predpisy**, ktoré mi **Hospodin, váš Boh**, prikázal vás učiť, aby ste ich dodržiavali **v krajine**, do ktorej prichádzate a ktorú máte obsadiť,

2 aby si sa bál **Hospodina, svojho Boha**, a zachovával všetky **ustanovenia a príkazy**, ktoré ti dávam — **ty, tvoj syn i vnuk** —, po všetky dni svojho života, **aby si dlho žil**.

3 Počúvaj teda, Izrael, a usiluj sa tak konať, **aby sa ti v krajine**, ktorá oplýva mliekom a medom, **dobro vodilo a aby si sa veľmi rozmnožil**, ako ti to sľúbil **Hospodin, Boh tvojich otcov**.

4 Počuj, Izrael, **Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný!**

5 **Milovať** budeš **Hospodina, svojho Boha**, **celým srdcom**, **celou dušou** a **celou silou**.

6 **Tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem**, **budeš mať na srdci**.

7 **Budeš ich vštepovať** **svojim synom** a **budeš o nich hovoriť**, **či budeš sedieť** vo svojom dome, **či pôjdeš po ceste**, **či budeš líhať** alebo **vstávať**.

8 **Priviažeš si ich na ruku** ako znamenie a **budeš ich mať** ako pripomienku **na čele** medzi očami.

9 **Napiíšeš ich na veraje** svojho domu a **na svoje brány**.

Rozdelenie textu:

1. Slová, ktoré dávajú život. (v.1-3)
2. Milovať jedine Jahveho. (v. 4-5)
3. Všade si pripomínať jeho prikázania. (v.6-9)

Toto rozdelenie sleduje čiastočne hebrejský text, kde na konci tretieho verša je znak, ktorý ukončuje väčšiu časť, ktorá začína už v piatej kapitole a rozdeľuje zvolenú časť Deuterónómia na dve časti. Čo nám naznačuje, že autor rozdelenia tejto knihy na kapitoly nesledoval úplne hebrejský text. To ale neznamená, že myšlienky oboch častí na seba nenadväzujú. Preto som v tejto práci použil aj prvé tri verše šiestej kapitoly napriek tomu, že obsahom sa viac viažu na záver predchádzajúcej kapitoly. Zdá sa mi však, že práve tieto prvé tri verše obsahujú skvelé zhrnutie predchádzajúcej kapitoly a poukazujú na dôležitosť nasledujúcich veršov.

Táto štruktúra sa snaží rozdeliť daný text na základe obsahu. Verše 1-3 hovoria o Mojžišovej povinnosti učiť Izraelitov tieto prikázania a slová, aby dlho žili v krajine, ktorú im Boh dáva. Tieto slová sú určené nielen aktuálnej generácii, ale všetkým nasledujúcim generáciám. Verše 4 a 5 hovoria o postoji a láske k Bohu, zatiaľ čo verše 6-9 hovoria o dôležitosti pripomínania si Božích prikázaní pri rôznych príležitostiach. Taktiež Pán Ježiš na niekoľkých miestach Novej zmluvy používa 4. a 5. verš na zhrnutie celej Tóry. Preto je dôležité venovať týmto dvom veršom osobitnú pozornosť.

6. Kľúčové pojmy

Prikázania – v texte sa znova a znova objavujú slová ako prikázania, ustanovenia, právne predpisy, príkazy, slová, ktoré ti prikazujem a pod. Toto všetko odkazuje na prikázania, ktoré boli Izraelitom predstreté v predchádzajúcich knihách a Dt 5. Mnohé z nich budú pripomenuté alebo rozvinuté v nasledujúcich častiach tejto knihy. Izrael určite mal isté pravidlá a riadil sa podľa istého zákonníka a podľa prikázaní v Egypte. Teraz sú však samostatným národom pod Božou vládou. A Boh ako panovník ustanovil pravidlá toho, ako majú žiť v zemi, ktorú im dáva. Preto dôraz na prikázania má obrovský význam, nielen pre terajšie fungovanie Božieho ľudu na púšti, ale mnohé prikázania z Deuteronómia poukazujú už na život v zaslúbennej zemi.

Hospodin (Jahve), náš Boh – Izraeliti síce odišli z Egypta, ale egyptské zmýšľanie v nich zostalo. Preto nie je až tak prekvapujúce, že keď si Izraeliti vytvárajú boha, ktorý ich vyviedol z Egypta (Ex 32), je to práve zlaté teľa. Toto božstvo totiž bolo súčasťou Egyptského panteónu. Apis bol jeden z bohov, ktorého uctievali Egypťania. Samozrejme faraón bol tiež považovaný za boha. A teda aj keď sa Izraeliti jedného boha, ktorý ich utlačoval, zbavili, to ešte neznamená, že zavrhli aj zvyšok panteónu. Preto vidíme v tomto texte silné pripomenutie toho, že jedine Jahve je Bohom Izraela, Jahve jediný. A vidíme znova a znova zdôrazňované, že Jahve je náš Boh. Toto je Boh, ktorý je zviazaný zmluvným vzťahom s Izraelom. Izrael patrí jemu a on patrí k Izraelu. Samozrejme to nevyklučuje Božiu moc nad celým svetom, ale poukazuje to na výnimočnosť vzťahu medzi Hospodinom a jeho ľuďmi.

Láska k Hospodinovi – Láska k Hospodinovi je tu jasne previazaná s poslušnosťou Božím prikázaniam. Ak miluješ Boha, poslúchaš a žiješ podľa jeho prikázaní. Čo je téma, ktorá sa opakuje aj v Novej zmluve. Pán Ježiš to pri poslednej večeri hovorí svojim učeníkom: „*Ak ma milujete,*

budete zachovávať moje prikázania.“ (Jn 14,15). Zdá sa mi, že tu žánrové zasadenie môže spôsobiť isté problémy. Ak sa sústredíme na vzťah Boha a Izraela iba ako na vzťah suzeréna a vazala, môže sa nám zdať tento vzťah povrchný, formálny a chladný. Pretože tak vnímame vzťah medzi panovníkom a poddanými. Vidíme však, že tento text ide ďalej a volá Izraelitov k láske celým srdcom, celou dušou a celou silou. Teda celou bytosťou, čo ide ďalej ako len vzťah panovník a poddaný a skôr to zodpovedá vzťahu Otca a detí, ktorý neskôr vykresľuje Pán Ježiš. Ale je isté, že prejav lásky k Bohu je poslušnosť. Nie nejaké citové výlevy, alebo prejavy intimity, ale poslušnosť Božiemu slovu.

Krajina – v tomto prípade nám žáner napomáha viac. Ak je Hospodin suzerén, ktorému patrí krajina, ktorú dáva Izraelitom ako svojim vazalom, potom práve na poslušnosti jemu záleží ich život v krajine. Čo vidíme nielen v Dt 6,2-3, ale aj na mnohých iných miestach tejto knihy. Dĺžka pobytu v krajine záleží od poslušnosti Izraela voči Bohu. Preto vidíme v Starej zmluve vyhnanstvo zo zasľúbenej zeme ako úplný a konečný trest pre Izrael za ich dlhodobú neposlušnosť a rebéliu voči Bohu. Zem totiž nepatrí Izraelitom, ale Bohu Izraela, ktorý ju môže dať komu chce. A ak sa Izraeliti neboja Hospodina, nemilujú ho a nepodriaďujú sa jeho prikázaniam, potom Hospodin má úplné právo vyhnúť, či odstrániť ich zo zeme, ktorá mu patrí, tak ako to urobil s národmi, ktoré žili v Kanáne pred Izraelom. Je to aj varovanie, ktoré neskôr nachádzame v Dt 28,64-68.

7. Komentár

Knihu Deuteronomium sa skladá z viacerých Mojžišových príhovorov k Izraelu. Aj tento text je súčasťou jedného z príhovorov. Mojžiš poslednýkrát hovorí k Izraelitom. Je to jeho posledná možnosť usmerniť Izraelitov. Poslucháči, ktorí ako prví počujú túto kázeň, sú Izraeliti. Generácia, ktorá buď vôbec nezažila udalosti Exodu a uzavretia zmluvy pod Sinajom alebo ich zažili ako deti. Medzi nimi sú traja starci. Mojžiš, Jozua a Káleb. Jediní traja, ktorí všetko zažili, jediní, ktorí došli až sem a predsa jeden z nich nedôjde do cieľa. A podobne ako v Jánovom evanjeliu je posledná večera spojená s Ježišovými poslednými inštrukciami, tak tu vidíme posledné inštrukcie Božieho muža Mojžiša pre Boží ľud, tesne pred jeho smrťou. Celá táto kniha končí práve jeho smrťou. Veľká otázka, ktorú táto kniha vyvoláva, je: Ako si bude ďalšia generácia počínať? Bude ako predchádzajúca generácia? Búriť sa a popudzovať Boha? Budú reptáť proti Bohu a proti Bohom zvolenému vodcovi? Budú túžiť viac po otroctve Egypta ako po Božej milostivej vláde? A tejto

generácií sa Mojžiš prihovára. Toto je jeho posledná šanca nejako usmerniť Boží ľud. Posledná šanca pripomenúť im, čo Boh pre nich urobil, čo robí a ako majú žiť pod jeho milostivou vládou.

Preto Mojžiš ako vodca Božieho ľudu v úvode knihy pripomína tejto generácii minulosť. Varovanie, keď spomína na putovanie, rebéliu a Boží trest(1. kap.), ale aj požehnanie, keď Boh pomohol zvíťaziť a získať územia za Jordánom a tak už čiastočne naplniť sľub o zaslúbenej zemi (2.-3. kap.). Následne im pripomína udalosti pri Sinaji (Horebe). Deň zhromaždenia, kedy Boh hovoril k nim priamo. A tieto udalosti spája s varovaním pred modlárstvom, ale aj pripomenutím Božieho vyvolenia Izraela spomedzi všetkých národov(4. kap.). V 5. kapitole im pripomína slová, ktoré Boh hovoril zo Sinaja, desať Božích prikázaní. A následne im ukazuje na skutočnosť, že to boli práve oni, kto nechcel, aby k nim Boh hovoril priamo. A tak bol Mojžiš potvrdený ako prostredník. Šiesta kapitola je obrovským prechodom od toho, čo bolo, k tomu, čo je a má byť. A práve na tento zlom sa bližšie pozrieme.

Celý text by sa dal rozdeliť na tri časti. Prvá hovorí o dôležitosti poslušnosti Bohu (verše 1-3). Druhá apeluje na to, ako poslúchať(verše 4-5). Tretia časť hovorí o tom, ako tieto slová učiť seba a iných (6-9).

Prvý verš odkazuje na to, o čom Mojžiš hovoril v predchádzajúcej kapitole. Na Desatoro a svoju úlohu v Božej komunikácii k Izrelitom. Mojžišova úloha je učiť Boží ľud a tejto úlohe je verný ako vidíme v celej tejto knihe. Toto nie sú iba nejaké dočasné pravidlá pre život v zaslúbenej zemi, pokým nedosiahnu nejaký vyšší stupeň poznania. Toto sú pravidlá, ktoré majú prechádzať z generácie na generáciu a majú obrovské dôsledky pre izraelský národ. Pretože od poslušnosti týmto prikázaniam závisí ich život. Konkrétne dĺžka ich života, ako vidíme na konci druhého verša. A dĺžka ich pobytu v zaslúbenej zemi. Našu pozornosť však priťahuje hlavne začiatok druhého verša. Mojžiš má vyučovať tieto prikázania, aby sa Izraeliti báli Hospodina svojho Boha. Ale prečo? Prečo sa majú báť svojho Boha a prečo to Boh vyslovene chce, aby sa ho báli? Nuž odpoveď môžeme vidieť v predchádzajúcich kapitolách a knihách. Celá prechádzajúca generácia napriek tomu, že videli znamenia a zázraky, nebáli sa Boha, ktorý ich zachránil, čo sa prejavovalo v ich reptaní, vzbure a neposlušnosti. Druhým aspektom je však aj Boží vzťah k Izraelu ako národu. Boh už v stretnutí Mojžiša s faraónom oznamuje svoj špeciálny vzťah k izraelskému národu, keď o ňom hovorí ako o svojom synovi (Ex 4,22-23). Táto myšlienka sa neskôr tiahne celou Bibliou a odkazuje na ňu aj Ozeáš (Oz 11,1) a Pavol (Rim 9,4; Hb 12,22-23). Preto nemôžeme v tomto texte hovoriť o Bohu ako o uzurpátorovi, ktorý vyžaduje lásku svojho ľudu a strach, v ktorom sa trasú urobiť čokoľvek, čo sa prieči Bohu. Dokonca by sme nemali ostať len pri vzťahu panovníka a poddaných, aj keď štruktúra knihy nám aj toto pripomína, Izrael je vazal a Hospodin suzerén, ktorému sa majú

podriaďovať. Ale na Izrael sa máme pozerat' ako na syna, ktorý síce mnohému nerozumie, pretože mnohé ešte nepochopil, ale bojí sa svojho nebeského Otca pretože vie, že Otec chce dobré pre svojho syna. Podobne vidíme Pána Ježiša označovať Boha a Boží ľud ako nebeského Otca a Božie deti v Kázni na hore a iných častiach Novej zmluvy. S tým súvisí aj naše pochopenie Božieho charakteru. Ak by sme Boha vnímali iba ako vládcu, ktorý chce aby sa ho ľudia báli a poslúchali a vtedy budú žiť, tak by sme vykreslili Boha ako diktátora a tyrana. Kontext kníh nám ale naznačuje, že toto je vzťah Otca a syna. Otca, ktorý chce dlhý život pre svoje dieťa. A k tomu ho vedie svojím usmerňovaním, napomínaním aj karhaním cez prikázania. To vidíme už v piatom prikázaní kde poslušnosť rodičom je úzko prepojená s dĺžkou života na zemi, ktorú dáva Hospodin (Dt 5,16). A znova to vidíme v Prísloviach, kde je silný apel na poslušnosť rodičovskej múdrosti, ktorá chráni pred zlým a zaručuje dlhý život. Vidíme, že tretí verš túto myšlienku iba znova podčiarkuje. Izrael má počúvať Božie prikázania, aby sa im dobre vodilo v zaslúbenej zemi. Teda poslušnosť Bohu je ohromne dôležitá pre ich pokojný a dlhý život v zemi, ktorú im zaslúbil Hospodin.

V závere tretieho verša môžeme vidieť ďalšie podčiarknutie myšlienky rôznych generácií. „...*Boh tvojich otcov*“ nám ukazuje, že toto nie je niečo len pre jednu generáciu. Alebo čo začína s touto generáciou. Boh znova a znova v tejto časti hovorí o učení, pripomínaní a poslušnosti nie len tejto generácie, ale aj nasledujúcich generácií. Navyše už v piatej kapitole Mojžiš hovorí „*Túto zmluvu neuzavrel Hospodin s našimi otcami, ale so všetkými nami, ktorí tu dnes žijeme.*“ Teda už v predchádzajúcej kapitole je zdôraznená dôležitosť tejto zmluvy a prikázaní aj pre túto generáciu. A nielen to. Hospodin je spojený s týmto rodom, ktorý má stále pamätať na svojho Boha. A nielen v tejto generácii bude platiť, že Izrael je prvorodeným Božím synom, ale aj v každej ďalšej generácii bude Boh v otcovskom vzťahu k Izraelu. K synom, vnukom, pravnukom a všetkým, ktorí po nich prídu.

Vo veršoch 4 a 5 sa dostávame k takzvanému Šema. Tieto dva verše sa stali základom židovskej viery. Každý zbožný žid si ich mal pripomínať ráno a večer. A tieto verše sú upresnením prvého prikázania z Desatora. Verš 4 je pripomenutím, kto Boh je, podobne ako Boh pripomína kto je v prvom prikázaní Desatora. Tu však Boh nepripomína záchranu z Egypta. Pretože zmluvou na Sinaji sa Izrael stal niečím viac, ako iba národom, nad ktorým sa Boh zmiloval. Sinaj urobil z Izraela Boží vyvolený ľud. Preto v tomto verši vidíme jasné vyhlásenie „*Hospodin je náš Boh*“. Izrael má špeciálny vzťah k Bohu, ktorý nemá nikto iný na zemi. Boh patrí k nim a oni k nemu. Áno všetci sú stvorení Bohom a všetci ľudia sú Božím stvorením, na ktorom mu záleží. Ale Izrael špeciálnym spôsobom patrí k Bohu a Boh k Izraelu. A nielen to, ale Mojžiš pripomína aj druhú časť prvého prikázania. Nebudeš mať iných bohov okrem mňa. Tu však vidíme pozitívnu formuláciu „*Hospodin*

je náš Boh, Hospodin jediný“. A tak ako každé dieťa má iba jedného otca, tak aj Izrael má iba jedného Otca.

Každý vzťah Otca a syna je o láske. O tom hovorí piaty verš. O láske Izraela k svojmu Bohu. No nie je to vynútená láska. Pretože toto má byť reakcia Izraela na Božiu lásku, ktorú im prejavuje už desaťročia na púšti. Ako Otec, ktorý sa stará o svoje deti, sa o nich staral, aby mali stále čo jesť. Staral sa o ich oblečenie a potreby. Ako dobrý Otec ich previedol cez ťažkosti až sem, na prah zaslúbenej zeme. Boh im dal spoznať svoju lásku tak mnohokrát. A to, k čomu Mojžiš volá v piatom verši, je odpoveď Izraelitov. Milovať Boha celou bytosťou. Každou jednou časťou svojej existencie. To je adekvátna odpoveď na Božiu lásku. Pretože takto Boh miluje a robí všetko pre dobro tých, ktorých miluje. K takejto odpovedi volá Boh Izraelitov.

Mojžiš však pozná realitu a históriu svojho národa. A práve kvôli tomu pridáva aj verše 6-9. Boh, ktorý hovorí cez Mojžiša, vie, že Izrael je tvrdošijný ľud, ako o tom Boh na viacerých miestach hovorí (Ex 32,9; 33,5) a Mojžiš im to pripomína neskôr v 9. kapitole. Izrael sa nechce skloniť pred svojim Bohom. A nechce poslúchať svojho Otca. Preto si potrebuje pripomínať, čo má robiť a rozmýšľať nad tým. Preto Mojžiš hovorí *„Tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem, budeš mať na srdci.“* Láska k Bohu by malo byť niečo, čo vyviera z ich srdca. Ved' Hospodin pre nich toľko urobil a milostivo sa o nich staral. No potrebujú to dostať príkazom, aby si to pamätali. Majú to mať na srdci. Pretože to je zdroj všetkého nášho správania a konania. Ved' aj Pán Ježiš hovorí o srdci ako o zdroji nášho správania (Mk 7,21-23) a v Prísloviach nám autor pripomína, aby sme si strážili srdce, lebo z neho vychádza život (Pr 4,23). Lenže na mnohých iných miestach Pán Ježiš hovorí, že práve srdce je problém. Tvrdosť srdca. Preto potrebujú Izraeliti mať tieto slová na srdci. Aby z ich vnútra vychádzala láska k Bohu.

A nasledujúci 7. verš napomína, aby to nebolo niečo len pre túto generáciu. Pretože každá generácia Izraela potrebuje poznať svojho Boha. A rôzne príležitosti mali slúžiť k pripomínaniu tejto lásky k Bohu. Ako sme videli v šiestom verši, nemá to byť niečo, čo sa týka iba správania, má to byť niečo, čo má byť v srdci. A Izraeliti sa tomu potrebujú naučiť. Naučiť sa milovať Boha. Naučiť sa, ako ho poslúchať, ale tiež naučiť ďalšie generácie báť sa Boha, milovať ho a poslúchať.

Dokonca podobne ako počas paschy krv na zárubniach dverí, tak malo Božie slovo na zárubniach pripomínať Izraelu, že majú milovať Boha. Otázka, ktorá sa vynára súvisí s ôsmym veršom. Ako vnímať tento verš? Hovorí sa tu iba o zvyku, že si majú Božie slovo priviazať na ruku a dať ako pripomienku medzi očami. Toto židia doslova prebrali a robia to dodnes keď si dávajú pri modlitbách modlitebné remienky na ruky a filaktériá na čelá. Samozrejme, že už šiesty verš nám ukazuje, že toto všetko majú robiť, aby milovali Boha svojím srdcom. Ale postupnosť s Božím

slovom na dverách otvára otázku, či tento ôsmy verš nesúvisí s veršom deviatym. Kde podobne ako pri pasche mali potrieť krvou zárubňu dverí na bokoch aj hore (Ex 12,7). Podobne vidíme, že Izraeliti si majú priviazať Božie Slovo na ruku aj hore na hlavu. V spojitosti s nasledujúcim veršom sa vynárajú otázky, čo bol zámer autora a či dané umiestnenie Božieho slova má Izraelitom napovedať niečo viac.

Celá táto časť však jasne volá Izraelitov k poslušnosti Bohu. Majú milovať svojho nebeského Otca a báť sa ho ako syn miluje svojho otca a bojí sa porušiť otcove zákazy.

7.1 Kristocentrické prepojenie

Tento text určite nie je argumentom pre legalistické vnímanie spasenia. Záchrana nie je zo skutkov, ale z milosti. Preto hľadať v tomto texte niečo, čo súvisí so zaslúžením si večného života, by bolo kontraproduktívne a hlúpe. Pán Ježiš na viacerých miestach pozitívne odkazuje na tento text (Mt 22,37; Mk 12,29-30; Lk 10,27-28). A preto by sme sa mali veľmi vážne zaoberať týmto textom a jeho dôsledkami pre novozmluvný Boží ľud - kresťanov. My podobne ako Izraeliti sme už boli zachránení krvou baránka. Oni z otroctva v Egypte, my z otroctva hriechu. Oni už sú Božím ľudom a teraz ako Božiemu ľudu je im adresovaná táto časť Mojžišovej kázne. My sme v Kristovi tiež Božím ľudom a Pán Ježiš nás tiež vedie k tomuto textu. To najjasnejšie prepojenie môžeme vidieť v Jánovi (Jn 14,15.21.23-24; 15,10;). Kde láska k Bohu a Pánovi Ježišovi je jasne prepojená s poslušnosťou prikázaniam. Nie je to niečo, čo nás zachraňuje, ale je to odpoveď nového stvorenia na volanie Stvoriteľa. Boh volá svoj ľud k činu a Boží ľud poslušne počúva, pretože miluje Boha, ktorý ho skôr miloval. K tomu volá Kristus pri mnohých príležitostiach. Aby Božie deti poslúchali svojho Otca, ktorý je v nebesiach. Veľmi výrazne to vidíme aj v Kázni na hore, ktorá ma silné prepojenia na Mojžišove knihy a udalosti Exodu. A tak rovnako ako pre Izraelitov vtedy, aj pre nás dnes platí to, čo je napísané v našom texte, s jednou výnimkou. Zem, ktorú očakávame, nie je Kanán. Tiež očakávame zaslúbenú zem. No tou je nové nebo a nová zem. Tam budeme žiť večne pod vládou nášho Spasiteľa a podľa jeho vôle. Preto už tu na zemi sa potrebujeme učiť jeho vôle a poslušnosti jeho prikázaniam. Naše telo nás však bude ťahať k starému životu v hriechu, preto si potrebujeme rovnako ako Izraeliti vtedy pripomínať Božie Slovo znova a znova, aby sme ho stále mali v srdci a milovali nášho Boha celou bytosťou.

Literatúra:

ALEXANDER, T.D. a BAKER, D.W. *Dictionary of the Old Testament – Pentateuch*. Leicester: InterVarsity Press, 2003, 954 s. ISBN 0-85111-986-7

HARMAN, A. *Deuteronomy – The Commandments of a Covenant God*. Geanies House: Christian Focus Publications, 2007, 313 s. ISBN 1-84550-268-X

Kázeň Deuteronomium 6,1-9

Záznam kázne nájdete na internetovej adrese:

<https://youtu.be/AULvnEtnlpk>

Časová známka: 11:47 – 38:23

Úvod

Rozmýšľali ste niekedy nad tým, kedy deti začínajú milovať svojich rodičov? Milujú deti svojich rodičov už od narodenia? Mnohí z vás, ktorí máte deti, asi uznáte, že je to trocha iné medzi mamou a dieťaťom ako medzi otcom a dieťaťom. Mamy majú už od narodenia bližšie k dieťaťu a dieťa k nim. Pretože deti sú fyzicky prepojené s matkou. A tak láska dieťaťa k mame je budovaná starostlivosťou a blízkym fyzickým kontaktom. Pre otcov je to trocha náročnejšie. Prvé mesiace akosi nemajú až tak možnosť budovať si vzťah s dieťaťom. Áno, môžu dieťa podržať. Môžu sa dieťaťu prihovoriť. Ale to je tak asi všetko. Dieťa si ten vzťah lásky začína s otcom budovať až neskôr. Keď začína vnímať. Cez hry začne viac spoznávať otca, cez aktivity a zážitky. A tak dieťa postupne lepšie spoznáva rodiča a postupne sa buduje vzťah lásky. Ale väčšinou je to práve úloha otca byť ten prísnejší v rodine. Byť ten, kto dbá na to, aby sa pravidlá v rodine dodržiavali. Áno, mama je stále tá, ktorá objíme a upokojí. Ale otec to je ten, ktorý sem tam musí nakričať, pohroziť alebo aj dať na zadok. Môže teda dieťa milovať niekoho, kto toto robí? Môže dieťa milovať niekoho, koho sa bojí? Kto trestá? Kto vyžaduje dodržiavanie nejakých pravidiel?

A myslím, že väčšina vyrastala v rodine, kde otec bol ten prísny, koho bolo potrebné sa báť. Ale stali sa z vás deti, ktoré žijú v neustálom strachu zo svojho otca alebo ho dokonca nenávidia? Nie. Dnes mnohí z vás ako rodičia chápajú, že dieťa môže milovať rodiča aj keď sa ho bojí v niektorých oblastiach života. A o tom sme dnes čítali. O strachu z Boha a láske k nemu.

1. Slová ktoré dávajú život

Máme tu Mojžiša, Božieho muža. Pán Boh ho vyvolil, aby vyviedol izraelský národ z Egypta. Vodcu, ktorý v pokore kráčal za Bohom a viedol Boží ľud do zaslúbenej zeme. A teraz tu v tejto knihe 5. Mojžišovej sme na prahu zaslúbenej zeme. Už len kúsok a dorazia do cieľa. Mojžiš tam však nedôjde. A tak tu máme pred sebou jeho poslednú kázeň. Celé Deuteronomium, teda 5. kniha Mojžišova, je jeho posledná kázeň k Božiemu ľudu.

V nej pripomína Izraelitom, generácii ktorá mala vstúpiť do zaslúbenej zeme, čo znamená byť Božím ľuďom. Pripomína im minulosť a pripomína im, ako majú žiť pre budúcnosť. A tak sme čítali v prvom verši

v1 Toto sú prikázania, ustanovenia a právne predpisy, ktoré mi Hospodin, váš Boh, prikázal vás učiť, aby ste ich dodržiavali v krajine, do ktorej prichádzate a ktorú máte obsadiť,

Čo sú tie prikázania, ustanovenia a právne predpisy ktoré sa tu spomínajú? Predchádzajúca kapitola hovorí práve o nich, je to 10 Božích prikázaní. Prikázania, ktoré Boh predstavil osobne zhromaždeniu Izraelitom pod Sinajom. Toto bola jedna z najvýznamnejších udalostí v celej Biblii. Boh hovoril k ľuďom. A ak by sme čítali predchádzajúcu 5. kapitolu, (k čomu vás povzbudzujem) zistili by sme, že Izraeliti boli tak vydesení Božím hlasom, že prosili Mojžiša, aby sa stal prostredníkom medzi Bohom a ľuďmi. A tak vidíme, že práve to sa tu deje. Mojžiš vyučuje 10 Božích prikázaní Boží ľud tak, ako mu to Boh prikázal. A tieto prikázania pripomína ďalšej generácii Izraelitov. Generácii, v ktorej iba niektorí ako tínedžeri alebo deti počuli Boha hovoriť, aj to pred 40 rokmi, a iní, ktorí nikdy Boha nepočuli hovoriť priamo k nim. A predsa aj táto generácia potrebuje počuť Boží zákon.

Ale prečo? Prečo ďalšia generácia potrebuje počuť týchto desať prikázaní? A akú budú mať výhodu z toho, že sa budú riadiť nejakými zastaranými prikázaniami spred 40 rokov?

V druhom verši sme čítali o dvoch dôvodoch: *aby si sa bál Hospodina, svojho Boha, a zachovával všetky ustanovenia a príkazy, ktoré ti dávam — ty, tvoj syn i vnuk —, po všetky dni svojho života, aby si dlho žil.*

Takže za prvé, aby si sa bál Hospodina ty aj tvoji potomkovia a za druhé, aby si dlho žil. A táto myšlienka sa tiahne celou Bibliou. Veď celé Príslovia sú o tom. Bázeň pred Hospodinom je začiatkom múdrosti a táto múdrosť vedie k životu. A je to podobné ako v rodine. Deti majú mať bázeň pred rodičmi. Majú sa báť porušiť to, čo im rodičia zakázali alebo prikázali. Prečo? Sú rodičia nejaký tyrani, ktorí všetko len zakazujú? Tyrani, ktorí nedovolia žiadnu zábavu? Nuž ako tínedžer som si to určite v niektorých obdobiach myslel. Bol som o tom presvedčený. S pribúdajúcimi rokmi však niektoré veci začíname vidieť z inej perspektívy. Po rokoch väčšinou zistíme, že nám rodičia niečo zakazovali, bolo pre naše dobro. Chceli nás ochrániť či už pred určitými ľuďmi, nevhodným životným štýlom, alebo pred nebezpečenstvami života, ktorým porozumieme až po rokoch. Podobne je to s Hospodinom, s Bohom, ktorý zachránil Izrael z otroctva a staral sa o nich na púšti 40 rokov. Majú sa ho báť tak ako sa syn bojí svojho otca.

Veď tento jazyk znova a znova Boh používa, keď hovorí o Izraelitoch. Z Egypta som povolal svojho syna. A faraónovi hovorí prepustiť môjho syna, aby mi slúžil. A takto Boh chce, aby ho Boží

Ľud vnímal. Ako nebeského Otca ktorý sa stará o svojho syna. Tak nám ho predstavuje aj Pán Ježiš v kázni na hore. A tak ako otec stanovuje hranice pre svoje deti, aby ich ochránil od zlého, tak Boh chce ochrániť svoj Ľud od zlého. Preto dáva tieto prikázania, ktoré sa ani za 40 rokov nezmenili a nezmenili sa a nestratili na aktuálnosti ani dnes viac ako 3400 rokov po tom, čo ich Pán Boh dal Izraelitom pod Sinajom. Boží Ľud sa má báť svojho Boha a to mu predĺži život. A to znova pripomína v 3 verši.

3 Počúvaj teda, Izrael, a usiluj sa tak konať, aby sa ti v krajine, ktorá oplýva mliekom a medom, dobre vodilo a aby si sa veľmi rozmnožil, ako ti to sľúbil Hospodin, Boh tvojich otcov.

Tu na prahu zaslúbenej zeme Mojžiš pripomína Božiemu Ľudu, ako žiť v krajine, ktorú im Boh zaslúbil. To, čo tu teraz hovorí a pripomína, má obrovský dosah na ich budúcnosť. Na to, ako sa im bude žiť v krajine, ktorú im Boh dáva.

Ale Pán Boh neostáva iba pri strachu. Nechce iba, aby sa ho jeho deti báli, ale chce, aby sme ho milovali.

2. Milovať jedine Hospodina celou bytosťou

v 4 Počuj, Izrael, Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný!

5 Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou.

Ako ale milovať Hospodina? Veď láske sa nedá len tak prikázať. Nedá sa to len tak nanútiť. Láska predsa musí vyvierat' zo srdca, to musí byť cit. A keď nemám tie príjemné pocity o inom, potom to nie je láska.

Ale toto je taká filmová láska. Láska, o akej čítame v knihách, vidíme vo filmoch a seriáloch, ale skúste to aplikovať na lásku k deťom. No, dieťa moje, dnes máš plnú plienku a celý deň mi tu plačeš, že chceš jesť, ale dnes to necítim. Dnes necítim, že ťa milujem, možno zajtra. Zajtra to možno bude iné. Šialenstvo. Kto by takouto láskou miloval svoje deti, bol by považovaný za blázna. Preto potrebujeme rozmýšľať o láske. A ten najlepší vzor lásky vidíme v Bohu. V nebeskom Otcovi, ktorý sa stará o svoje deti, aj keď sa jeho deti nezaujímajú o neho.

Veď to bol práve Boh ktorý prvý miloval Izrael. Bol to on, ktorý si našiel záchrancu prv než k nemu Izraeliti volali. Bol to Boh, ktorý ich vyslobodil z Egypta, aj keď ho Izraeliti poriadne nepoznali, lebo zabudli na Boha svojich otcov. Bol to Boh, ktorý ich viedol po púšti a staral sa o nich. Bol to Boh, ktorý si z nich urobil vyvolený národ a viedol ich do zaslúbenej zeme. Tým všetkým a mnohým ďalším im preukazoval svoju lásku. Lásku, akú má otec k svojim deťom. Áno, musel ich na ceste napomínať a trestať, ale znova a znova sa ich ujal a s láskou viedol až do cieľa.

A tu pred cieľom ich putovania im Boh pripomína, ako majú žiť ako Boží ľud. Majú sa báť Hospodina tak ako sa dieťa bojí rodiča a nechce porušiť zákazy a príkazy, ktoré rodičia dali. Ale majú aj milovať Hospodina kvôli tomu, aký je, kvôli tomu, čo pre nich urobil. Pretože je to Hospodin, náš Boh. Boh, ktorý patrí k nám a my k nemu. Pretože on sa rozhodol pre nich a oni preňho.

Aká ma byť teda odpoveď Božieho ľudu na Božiu lásku a starostlivosť? Bázeň a láska. A nielen povrchná láska, ale láska celou bytosťou. Celým srdcom, celou dušou a celou silou. A práve to spojenie celou silou je zaujímavé pretože to nie je tak, že iba niekde v srdci nejako milujem Boha, ale celou silou. A to hebrejské slovíčko vraj vyjadruje až také zaťatie. Veľmi, veľmi máme milovať. Mohli by sme si to predstaviť na malých deťoch, keď sa zatnú a nie a nie urobiť to, čo od nich rodič chce. A nie a nie aby poslúchli. Môžete ich napomínať, vyhrážať sa, dokonca aj potrestať, a predsa dieťa je tak zaťaté, že sa nedá nič iné, iba počkať, pokým ho to prejde. Podobne ale naopak to má byť s láskou Božieho ľudu k Bohu. Celou silou sa máme zaťat' a zapáliť láskou pre Boha. Nie ako deti proti vôli rodičov. Ale naopak, veľmi, veľmi sa sústrediť na Boha a lásku k nemu. Aby celá naša bytosť hovorila o našej láske k nemu. Naše slová, myšlienky aj činy. Tak mal Boží ľud milovať Boha vtedy, a tak ho má milovať aj dnes. A tieto dva verše 4. a 5. sú základom židovskej viery. Každý Žid ich má vedieť naspamäť a mal by si ich pripomínať každé ráno a večer.

4 Počuj, Izrael, Hospodin je náš Boh, Hospodin jediný!

5 Milovať budeš Hospodina, svojho Boha, celým srdcom, celou dušou a celou silou.

Ráno a večer, znova a znova a znova. Prečo? Prečo si to potrebuje Boží ľud pripomínať? Pretože oni ani my dnes nemilujeme Boha tak, ako si to zaslúži. A pritom máme toľko dôvodov. Veď Boh nám preukázal svoju lásku tým, že ešte keď sme boli hriešni, poslal za nás svojho Syna Pána Ježiša, aby nás zachránil. On sa o nás stará každý deň. On nás chráni a pomáha nám. Učí nás, ako žiť. Odpúšťa nám naše hriechy. A vedie nás do zaslúbenej zeme, a predsa my si ani toto jedno prikázanie nedokážeme poriadne zapamätať a nieto ešte aby sme sa ním riadili. A v tomto zlyháva Boží ľud už tisícročia. Milovať Boha celou bytosťou.

No nie sme na to sami. Preto nám Pán Ježiš poslal Ducha Svätého, aby nás učil, ako máme žiť ako Božie deti a ako milovať Boha. A láska sa práve prejavuje v činoch. Božiu lásku si nezaslúžime, ale Božia láska nás volá, aby sme milovali. Ako teda milovať?

Pán Ježiš nám to hovorí jasne. V Jn 14,15 *Ak ma milujete, budete zachovávať moje prikázania.* A o pár veršov ďalej 23. *Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo a môj Otec ho bude milovať.* Poslušnosť! Tak sa má prejavovať naša láska. Láska nerobí zlé tomu, koho milujeme. A tak máme milovať Boha poslušnosťou jeho prikázaniam a jeho slovu. Preto Mojžiš pripomínal v

predchádzajúcej kapitole Izraelitom 10 Božích prikázaní. A zvyšok 5. knihy Mojžišovej hovorí o tom, ako majú aplikovať tieto prikázania vo svojich domácnostiach a bežných životoch. Tým majú milovať Boha. Ved' tak deti v mnohom prejavujú lásku svojim rodičom. Tým, že ich poslúchajú a robia to, čo od nich rodičia chcú. Mojžiš ale pripája aj tretiu časť. A to spôsob, ako si Izraeliti majú pripomínať to, čo od nich Boh chce.

3. Vždy a všade si pripomínajme Božie Slovo.

6 Tieto slová, ktoré ti dnes prikazujem, budeš mať na srdci.

7 Budeš ich vstúpať svojim synom a budeš o nich hovoriť, či budeš sedieť vo svojom dome, či pôjdeš po ceste, či budeš líhať alebo vstávať.

8 Priviažeš si ich na ruku ako znamenie a budeš ich mať ako pripomienku na čele medzi očami.

9 Napíšeš ich na veraje svojho domu a na svoje brány.

Vždy a všade si mali pripomínať Božie Slovo. Pretože Boží ľud má žiť Božím Slovom.

Pre nich to znamenalo Božie prikázania. Ako presne si mali pripomínať Božie Slovo? No tu je niekoľko príkladov. Ale už z 6 verša vidíme, že to nie je len niečo, čo má Boží ľud robiť len navonok. Je to niečo, čo máme nosiť na srdci. A pripomínať si ho nielen v nedeľu a pri istých príležitostiach, ale doma aj na cestách, cez deň aj v noci, pripomínať sebe aj nasledujúcim generáciám. Pretože aj oni potrebujú počuť slová, ktoré vedú k životu. Slová života. Aj oni potrebujú počuť o Bohu, ktorý sa ako otec stará o nich a ktorého majú ako deti poslúchať a mať bázeň pred ním... Aj nasledujúce generácie potrebujú počuť o záchrane, ktorou Boh zachraňuje z otroctva. Aj deti a mladí potrebujú počuť o záchrane z otroctva hriechov a nielen v besiedke, na dorastoch a mládeži, ale aj doma. Pri rôznych príležitostiach a rôzne príležitosti nám majú slúžiť na to aby sme premýšľali o našej láske k Bohu. Mnohí Izraeliti vzali hlavne 8. a 9. verš doslovne. A tak aj dnes môžete vidieť Židov s divnými škatuľkami na čelách, v ktorých majú úryvky z 10. božích prikázaní. A podobne na zárubniach dverí majú škatuľky s Božím slovom. Ale tým sa trocha míňali účelu. Pretože Božie slovo sa má pripomínať, nie schovať do nejakej škatuľky na čele. Ale Boh chce, aby sme mali Božie slovo na srdci. A aby sme si niečo zapamätali, tak si to potrebujeme mnohokrát zopakovať. A tak by bolo oveľa lepšie, keby na tej zárubni bola časť Božieho slova, aby sme si pri každom návrate domov prečítali a pripomenuli, ako opätovať Božiu lásku. Aby sme si rôznym spôsobom a na rôznych miestach znova a znova Božím slovom pripomenuli, ako žiť ako Božie dieťa. Ešte si pamätám, ako kedysi staré mamy mali vyšívané biblické veršičky zarámované na stenách. Kiežby sme si aj my nejakým spôsobom pripomínali časti Božieho slova v našich

domácnostiach, ktoré by nám znova a znova pripomínalo, že máme milovať nášho Boha. A nielen steny majú hovoriť. Ved' preto kresťania už stáročia skladajú nové a nové piesne, ktoré majú pripomínať Božie slovo. Iní skladajú básne a píšú knihy, aby sme si pripomínali znova a znova nášho Otca v nebesiach. Kiežby sme teda aj my kresťania v 21. storočí takto celou bytosťou milovali Boha a nosili na srdci Božie slovo, ktoré by sa prejavovalo v každom našom správaní.

Záver

Áno žijeme v inej dobe, ako žili Izraeliti. My už nemáme Mojžiša, my máme niekoho väčšieho ako je Mojžiš, Pána Ježiša. A my neputujeme do Kanaánu. Naša zaslúbená zem je oveľa lepšia ako Kanaán. My putujeme do nového neba a novej zeme. Boh nás cez Pána Ježiša zachránil z otroctva a vedie nás do tejto zaslúbenej zeme. Ale rovnako ako pre nich vtedy, aj pre nás dnes ako Boží ľud platí, že sa máme báť nášho nebeského Otca a milovať ho, pretože aj on nás miluje a chce pre nás dobré a večný život. Preto odpovedajme na jeho lásku láskou. Milujme ho celou bytosťou, poslúchajme ho a pri každej príležitosti si pripomínajme jeho Slovo. Pretože poslušnosť jeho Slovu vedie k životu. Amen.

Kázeň Príslovia 31,1-9

Úvod

Kráľ je mŕtvy, nech žije kráľ.

Možno ste už túto vetu počuli, možno ju počujete prvýkrát. Možno ste to už počuli v nejakom filme, alebo ste to čítali v knihe. A možno si hovoríte, čo to akože má znamenať? Ako môže byť kráľ mŕtvy a zároveň mu želať „nech žije kráľ“. A ak netušíte, čo to má celé znamenať, nerobte si z toho ťažkú hlavu. To len ukazuje na to, ako málo toho vieme o kráľoch a kraľovaní. Ved' prečo by sme mali o kráľoch a kraľovaní vedieť niečo viac? Žijeme v demokracií. My nepotrebujeme kráľa. Niektoré krajiny majú kráľa: Malajzia, Thajsko, Maroko, Japonsko alebo Veľká Británia. Potrebujeme, aby jeden človek riadil celý štát? Aj v krajinách ako Británia alebo Dánsko králi a kráľovné majú určité výhody a krásne paláce, ale nikto z nich nemá moc nad celou krajinou. Králi dožívajú a nikto z nás moderných slobodne zmýšľajúcich ľudí nechce, aby sa vrátili na svoje tróny. Nechceme a nepotrebujeme kráľov. Nepotrebujeme o kráľoch rozmýšľať. Je to predsa história a prežitok... Ale predsa niektorí ľudia sa správajú ako králi, aj keď ich tak nenazývame. Mnohí diktátori vládnu ako králi s neobmedzenou mocou. Mnohí prezidenti sa správajú, ako by ich celý národ mal poslúchať na slovo. Dokonca aj mnohí riaditelia firiem sa správajú ako králi so všetkou mocou nad svojimi poddanými. Mnohí ľudia aj dnes vládnu nad svojou krajinou, národom alebo firmou ako zvrchovaní vládcovia, s neobmedzenou mocou. Preto je dobré, aby sme venovali pozornosť tomu, čo Biblia hovorí o kráľovi a jeho panovaní.

1. Zlý kráľ

Čítali sme o kráľovi Lemuelovi. A možno si kladiete otázku, kto to je? A odpoveď je: netušíme. Možno je to prezývka pre Šalamúna, možno je to meno nejakého iného kráľa. V biblických komentároch nájdete mnoho špekulácií o tom, kto to bol, ale to nie je dôležité na to, aby sme pochopili hlavnú myšlienku tohto textu.

Ó, syn môj, ó, syn môjho života! Ó, syn mojich sľubov!

Kto hovorí tieto slová? Prvý verš nám dáva odpoveď. Je to matka kráľa Lemuela. A jeho matka lamentuje nad správaním svojho syna. A vidíme tu, že trikrát tu kráľovská matka opakuje: Ó, syn môj. A myslím, že to poznáme každý z nás. Takto mamy rozprávajú vtedy, keď ich deti robia to, čo by nemali. A teda matka kráľa Lemuela sa ho pýta, čo robíš, syn môj? Pretože Lemuelova matka spochybňuje jeho správanie. Lamentuje a pýta sa ho, čo robí, pretože Lemuel robí hlúposti. Ale predtým než sa pozrieme na to, čo Lemuel robí, je dobré sa zamyslieť nad tým, prečo práve kráľova mama sa musí pýtať takúto otázku. Čo to robíš? No je to práve preto, že nikto iný v krajine nemôže klásť podobné otázky. Nikto iný nie je v pozícií, aby spochybňoval kráľove správanie a jeho životný štýl. Pretože keď rozmýšľame o kráľoch, tak si predstavíme kráľov, ktorých poznáme. Dnešní králi sú spojení s kráľovskou tradíciou, reprezentujú krajinu, majú nejakú autoritu, ale nie priveľkú moc. Napríklad britská kráľovná je toho skvelým príkladom. Ale v minulosti to tak

nebolo. V čase kráľa Lemuela králi boli zvrchovanými vládcami nad svojím kráľovstvom. Nikto nemal väčšiu moc ako kráľ a všetci poddaní ho museli poslúchať. Kráľ bol ako boží syn. Pretože kráľ reprezentoval Božiu vládu na zemi. A kto by mohol spochybňovať niekoho, kto reprezentuje Boha? A v histórii aj v Biblii môžeme vidieť mnoho kráľovstiev, kde sa kráľ vyhlasoval za boha. V starovekom Egypte boli králi uctievaní ako bohovia. V knihe Daniel čítame o tom ako sa perzský kráľ nechal uctievať ako boh. V čase apoštolov sa rímsky cisár nechal vyhlásiť za boha a ľudia ho mali uctievať ako boha. Takže ak ste spochybňovali kráľa a jeho správanie a ak ste sa postavili proti nemu, tak ste boli v obrovskom probléme. Pretože nikto nemôže spochybňovať kráľa, veď on reprezentuje Božiu vládu na zemi. Keď bol Lemuel princ, vtedy to ešte bolo možné, jeho otec mu mohol dávať dobré rady a vychovávať ho, ako sa správať ako kráľ. A podobné rady môžeme vidieť na začiatku knihy prísloví. Ale keď sa Lemuel stal kráľom, nikto nemôže spochybňovať jeho rozhodnutia. Kráľovi radcovia môžu dávať dobré rady, generáli môžu prednášať návrhy, poddaní môžu prednášať žiadosti, ale kráľ rozhodne a kráľ vie vždy najlepšie, čo treba urobiť. Samozrejme, že niektoré rozhodnutia a výnosy nevyzerajú veľmi múdro a spravodlivo pre všetkých. Ale kto sa môže postaviť kráľovi do cesty? Ak ste kráľom s poriadnou armádou, potom to možné je. Môžete vyzvať kráľa s rovnakou alebo menšou mocou a armádou a tak sa postaviť do cesty jeho vôle. Ale ak ste iba poddaný v jeho kráľovstve, potom nemáte šancu postaviť sa kráľovi a všetkým jeho vojskám. Jediné, čo vám ostáva, je podriaďiť sa jeho vôle nech už je aká je. Nikto v kráľovstve sa nemôže postaviť do cesty jeho vôle. Jedna osoba v kráľovstve by to však mohla urobiť. Jeden človek môže spochybniť kráľove rozhodnutia. A tohto človeka pravdepodobne poslúchne aj najvyšší kráľ. A tým človekom je kráľova matka. Keď sa stal Lemuel kráľom, celé kráľovstvo sa pred ním poklonilo a uznalo ho za vládcu, ale mama je stále mama. A predsa len svoju mamu poslúchneme vtedy, keď sa sa nám veľmi nepáči to, čo nám hovorí.

A toto je situácia, do ktorej Lemuelova mama hovorí. Spochybňuje synove správanie v situácii, keď nikto iný nemôže. Takže čo presne kritizuje jeho matka?

Ako sme čítali, jeho matka lamentuje nad jeho správaním. A čo je také problematické s jeho správaním? Nuž čítame tu o dvoch veciach. Prvou sú ženy a druhou víno. Je to vždy tragédiou vidieť ľudí zotročených svojimi vášňami a závislosťami. Je to strašné vidieť niektorých ľudí, ako zohavujú Boží obraz, na ktorý boli stvorení, svojou promiskuitou a opilstvom. Ale tu nehovoríme o obyčajnom človeku. Tu máme pred sebou kráľa. Ak ste iba obyčajný človek, musíte sa dosť snažiť, aby ste dostali do postele viac žien. Ale ak ste kráľ, potom si môžete vziať ktorúkoľvek ženu, ktorá sa vám páči. Ste kráľ, nepotrebuje nejaké povolenie. Každý vás predsa musí poslúchať. Ak ste obyčajný človek, môžete piť koľko alkoholu sa vám uráči, alebo skôr koľko alkoholu vám vaša peňaženka dovolí. Pretože alkohol nie je zadarmo. Ale ak ste kráľ, nepotrebuje vreckové na alkohol. Môžete vyžmýkať celú krajinu, len aby ste uspokojili svoje potreby. A mnohí panovníci a králi to tak v minulosti aj urobili. Zneužili svoju moc na uspokojenie seba samých. Celý národ sa im stal otrokom ich vôle. A ľudia slúžili, aby uspokojili ich vášne.

Vidíme tu však Lemuela a jeho múdru matku. A jeho matka je naozaj múdra, pretože ona pozná dôsledky Lemuelovho správania.

Nevydávaj svoju silu ženám a svoj údel tým, ktoré ničia kráľov.

*Nepatrí sa kráľom, Lemuel, kráľom sa nepatrí piť víno a panovníkom opojný nápoj,
aby azda pri popíjaní nezabudli na príkazy a neprekrútili právo všetkých chudobných.*

Lemuelova múdra mama vedela, ako to všetko skončí. Ak jej syn bude hľadať uspokojenie v ženách a naplnenie svojích sexuálnych túžob, nakoniec ho to zničí. Ako? Nuž ak sa muž pozerá iba na fyzickú krásu, potom vždy nájde ženu, ktorá bude atraktívnejšia ako tá predtým, krajšia ako všetky predtým, špeciálna nejakým iným spôsobom ako všetky predchádzajúce. Páči sa vám nejaká mladá slobodná žena? Môžete si ju vziať, veď ste predsa kráľ. Môžete si predsa vziať všetko, čo sa vám páči. Veď ste ako boh pre svojich ľudí. Je žena, ktorá sa vám páči, vydatá? Môžete si ju vziať, veď ste predsa kráľ. Každý predsa musí poslúchať kráľa. Že sa to jej manželovi nepáči? Môžete sa ho zbaviť, zabiť ho, veď ste predsa kráľ. To bol aj prípad Dávida a Batšeby. Dávid to tak urobil. A kto vás môže spochybniť? Kto sa vám môže postaviť do cesty? V dejinách môžeme vidieť stovky a tisíce takýchto kráľov a vládcov. Vladárov, ktorí zneužívali svoju moc a autoritu, aby získali to, čo chceli. Dokonca nemali problém zmeniť zákony krajiny, len aby to vyhovovalo ich túžbam. Napríklad právo prvej noci. Ktoré sa pravdepodobne uplatňovalo v niektorých častiach Európy v stredoveku. Znamenalo to, že žena musela svoju svadobnú noc stráviť s panovníkom svojho kraja, pretože tento panovník si chcel sexuálne užiť každú krásnu ženu a dievčinu v kraji. A čo môžete v takej situácii robiť, ak ste iba obyčajný človek a kráľ sa rozhodol vydať takýto zákon? Čo môžete urobiť?

Tiež môžeme vidieť, čo dokáže alkohol. Kráľ alebo panovník, ktorý je naliaty v alkohole, väčšinu času nie je spôsobilý vládnuť. Ale kto ho môže zastaviť? Musíte počkať, pokým zomrie, ale dovtedy bude celý národ trpieť. V Biblii máme príklad takéhoto panovníka. Keď bol kráľ Herodes opitý, nemal problém sľúbiť čokoľvek až do polovice svojho kráľovstva nejakej dievčine, (čiarka) ktorá pred ním tancovala. A neskôr, keď si toto dievča vypýtalo hlavu Jána Krstiteľa, Herodes ho dal zabiť, aj keď ľutoval to, čo sľúbil vo svojej opitosti. To je dôvod, prečo Lemuelova matka ho napomína a lamentuje nad jeho správaním. Kde ho takéto správanie privedie? Ona vie, že takéto správanie kráľa nahnevá jeho poddaných a keď je dostatok nahnevaných ľudí v krajine, vedie to k záhube kráľa, nazývame to revolúciou, a tie bývajú krvavé a smrteľné pre panovníkov.

Ale je tu aj druhá časť toho, čo Lemuelova matka hovorí.

2. Dobrý kráľ

Lemuelova matka však neostáva iba pri lamentovaní a kritizovaní svojho syna, ale ukazuje mu správnu cestu kráľovania.

Dávajte opojný nápoj hynúcemu a víno tým, čo majú trpký život, nech sa napije a zabudne na svoju chudobu a nech si už na svoju núdzu nespomenie!

Znamená to, že ak sme kresťania v čele nejakej firmy alebo v politike, tak by sme mali nakúpiť množstvo alkoholu a mali by sme dať chudobným? Nie, to by nebolo najlepšie riešenie. Musíme pamätať, že sme v prísloviach. To znamená, že sme v takzvanej múdroslovnej literatúre. Mnohé múdrosti sú teda podané cez poéziu a obraznú reč, ktorá nám ma pomôcť pochopiť múdrosť života.

Preto aj v tomto prípade by sme mali rozmýšľať nad tým, čo to tým Lemuelova matka myslela. Pretože ona určite vedela, že alkohol nie je dobrým riešením na všetko. Čo teda tieto slová znamenajú? Jednoducho priniesť úľavu do života chudobným, núdzným a ľuďom v trápeniach. Urobí ich život ľahším. Život je predsa dosť náročný kvôli hriechu a jeho následkom pre všetkých nás. Ľudia preto nepotrebujú ďalšiu záťaž. Nepotrebujú ďalšie kráľovo zneužitie zákona. Nepotrebujú, aby ich kráľ oberal o všetky ich zvyšné sily. Ľudia potrebujú úľavu. A preto, kráľ Lemuel, pamätaj, že toto sú tvoji ľudia. A ty si ich kráľom. Ty si bol povolán Bohom, aby si im vládol. Boh ti dal zodpovednosť starať sa o nich a ty, kráľ, sa budeš raz zodpovedať pred svojím Kráľom. Pred Kráľom kráľov a Pánom pánov. Raz budeš stáť pred Bohom samotným a jemu sa budeš zodpovedať zo svojho kráľovania. A to je dôvod, prečo táto múdra matka nabáda Lemuela, aby bol múdрым kráľom. Pretože raz budeme všetci súdení Bohom za to, čo sme robili a ako sme spravovali to, čo nám Boh dal.

Takže ako môže byť Lemuel dobrým kráľom? A čo by mal robiť ako múdry vládca? Jeho mama mu to vysvetľuje.

Otvor svoje ústa namiesto nemého a za práva všetkých slabých. Otvor svoje ústa, spravodlivo súd a zastávaj sa práva chudobných a núdznych!

To je to, čo má Lemuel robiť, aby bol dobrým a múdрым kráľom. Ale existuje niečo také ako dobrý kráľ? Žijeme v dobe, kedy sa bojíme až desíme vládcov a kráľov, ktorí majú všetku moc nad svojou krajinou. Počúvame o diktátoroch a o tom, ako ich krajiny trpia, a koľko utrpenia prinášajú do životov bežných ľudí. Ale opäť z minulosti vieme o niektorých vzácnych a dobrých panovníkoch a kráľoch. Niektorí kráľi, cisári a prezidenti otvorili svoje ústa za nemého a za práva všetkých slabých. Boli to vládcovia a ľudia s mocou, ktorí bránili práva tých, ktorí sa nevedeli brániť sami. Pod vládou takýchto ľudí, krajiny prekvitali. Neznamená to, že všetko bolo hneď perfektné. To nie. Ale život bol troška jednoduchší, pokojnejší. A ľudia si vážili takýchto ľudí. A rovnako aj dnes si ľudia vážia dobrých vládcov, politikov, šéfov, farárov a kazateľov, aj keď nie sú úplne spokojní so svojou situáciou.

Ale my kresťania máme ešte lepší príklad kráľa. Pretože my máme nášho Kráľa.

3. Náš Kráľ

My máme Kráľa, ktorý je najlepším príkladom zo všetkých kráľov. On nie je sebecký. Nie je zlomyseľný. On nie je zameraný len na vlastné pohodlie a uspokojenie. On neprekrúca zákony a nezneužíva svojich ľudí. On nie je hrubý k svojmu ľudu ani nespravodlivý. On nie je otrokom svojich žiadostí a pokušení. On sa rozhodol, že odloží svoju slávu, aby pomohol svojmu ľudu. On sa rozhodol, že chce priniesť úľavu a pokoj svojmu ľudu, že nám prinesie radosť. On sa rozhodol, že vezme na seba naše bremená, biedu a utrpenie. Ešte aj vtedy, keď bol odmietnutý svojím vlastným ľuďom, prišiel, aby mu pomohol. On liečil chorých, oslobodzoval spútaných, sýtil hladných a prihovárал sa za chudobných a núdznych. Prišiel, aby pomohol všetkým, a predsa ho mnohí odmietli. Ale on prišiel, aby slúžil a aby zachránil. On sa pokoril, aby nás zachránil z našich hriechov a aby nás zachránil pre svoje kráľovstvo. On je tým najväčším Kráľom. Kráľom kráľov a

Pánom pánov. Mohol si vybrať ľahšiu cestu, ale odmietol. On to urobil pre naše dobro. Stálo ho to život. Trpel ako nikto iný a predsa to urobil. Pre mňa a pre teba, kvôli našej budúcnosti s ním. To je náš Kráľ Ježiš Kristus.

Náš kráľ nebol ako Lemuel, nezneužíval svoju moc. On bol dobrý, je dobrý a bude dobrý k svojmu ľudu od vekov až naveky. Kráľ Lemuel nebol takým kráľom, avšak aj on bol múdry a pravdepodobne zmenil svoje zmýšľanie. Ako to vieme? Pretože to, čo sme čítali, nie sú slová jeho matky, toto sú jeho slová, ktoré si vzal k srdcu.

Záver

Čo však táto múdrosť hovorí nám? My predsa nie sme králi, ani prezidenti, či politici. Nie sme riaditelia veľkých firiem a nešéfujeme stovkám zamestnancov. Avšak každý z nás je alebo bude v pozícií autority a zodpovednosti za iných ľudí. Možno niekto z vás bude politikom, manažérom, kazateľom, učiteľom alebo rodičom. Každý z nás však bude mať zodpovednosť za nejakých ľudí. Otázka teda znie, ako použijeme našu moc nad životmi iných ľudí. Zneužijeme ju na uspokojenie seba samých? Zneužijeme našu moc na to, aby sme urobili náš život ľahším?

Alebo uprieme oči na nášho vzácneho Kráľa a Pána Ježiša a budeme nasledovať jeho príklad. Príklad toho, ako sa sústrediť na pomoc iným a ako slúžiť iným. Preto chcem povzbudiť nás všetkých, aby sme boli zodpovednými služobníkmi nášho Kráľa Ježiša Krista a aby sme slúžili a robili ľahšími životy našich zamestnancov, bratov a sestier v zbore, našich detí a ľudí okolo nás. A nech to, ako sa k nim správame, ukazuje na nášho dobrého a večného vládára Ježiša Krista, ktorý je ten najlepší vládca od vekov až naveky. Amen

Kázeň ev. Matúša 5,1-16

Úvod

Dnes by sme chceli začať minisériu kázní, v ktorej sa budeme venovať jednej veľkej kázni. Kázni na hore. Táto kázeň je jedna z najznámejších častí Novej Zmluvy. Nielen kresťania, ale aj mnohí filozofovia, guruovia, hľadajúci ľudia a mnoho iných sa inšpiruje touto kázňou. Vedť obsahuje niektoré veľmi pekné citáty a múdrosti do života. My sme však kresťania. A my sa nechceme Božím Slovom len inšpirovať. My chceme Božie slovo počúvať a poslúchať to, čo od nás Boh žiada. Ako ale čítať túto Kázeň na hore? Mnoho ľudí má odlišné prístupy. Všetci sa zhodujú, že to hovorí o Božom kráľovstve. Ale niektorí hovoria, že to bude Božie kráľovstvo v budúcnosti, iní, že to je teraz. Niektorí hovoria, že to Božie kráľovstvo musíme vytvoriť tu na zemi, iní hovoria, že je to Božie kráľovstvo, ktoré prináša Boh cez Pána Ježiša. Niektorí hovoria, že to, o čom hovorí táto kázeň, je to, čo musíme dosiahnuť vlastnými silami a snažením sa. Iní hovoria že ide o to, čo Boh žiada od nás a iní, že ide o to, k čomu nás Boh mení. A tak obrovskou otázkou je, čo je pravda? Vedť Pán Ježiš to musel hovoriť s istým zámerom. Nepovedal to predsa len tak, aby sme si to vysvetlili podľa seba. Podľa toho, čo sa nám teraz hodí, ale čo nám dobre znie. Nie, Boh predsa chce, aby sme mu rozumeli. Vedť on je živý Boh, ktorý hovorí. Preto by sme sa mali na túto kázeň pozeráť tak, ako to on od nás chce. Tak, ako to pisateľ tohto evanjelia zapísal. Mali by sme sa pozeráť aj na túto Kázeň na hore tak ako to Matúš pod vedením Ducha Svätého zapísal. A dnes sa pozrieme iba na prvých 16 veršov. No tieto verše nám dávajú hneď odpovede na niekoľko otázok. Otázok, ktoré nám pomáhajú chápať podstatu nebeského kráľovstva. A tie otázky sú:

1. Kto povoláva do nebeského kráľovstva
2. Koho volá do nebeského kráľovstva
3. K čomu povoláva občanov nebeského kráľovstva

Tak sa teda poďme pozrieť na prvý bod:

1. Kto povoláva do nebeského kráľovstva

K tomu máme len dva verše. Čítali sme: „*Ked' Ježiš videl zástupy, vystúpil na vrch, sadol si a jeho učeníci pristúpili k nemu. 2 Otvoril ústa a začal ich učiť:*“ A možno si poviete. No a? Stalo sa to a to je celé. Ježiš vyšiel na nejaký kopec, sadol si a začal učiť učeníkov a zástupy. Čo viac by sme mali vidieť na tomto verši? Áno, mohli by sme to len tak prebehnúť a dostať sa k tomu, čo dôležité, lenže to by sme sa na túto kázeň nepozerali z pohľadu Matúša, z pohľadu pisateľa, ale iba

naším povrchným pohľadom. Pretože keby sme študovali Matúša podrobnejšie, zistili by sme, že Matúš nás volá nás, aby sme toto evanjelium mali v jednej ruke a päť kníh Mojžišových v druhej ruke. A takto čítali túto knihu. Pretože Matúš nám chce ukázať, že to, čo robí Ježiš, odkazuje na Starú zmluvu, na časy Mojžiša. Keby sme čítali predchádzajúce kapitoly a rozmýšľali by sme nad Mojžišovými knihami, videli by sme, ako veľmi toto evanjelium odkazuje na Mojžiša. Napríklad pri narodení je Pán Ježiš v ohrození života Herodesom rovnako ako bol Mojžiš ohrozený faraónom. Pán Ježiš je v Egypte a Pán Boh si ho povoláva odtiaľ, rovnako ako si Pán Boh povolal Mojžiša a neskôr Izrael. Vo štvrtej kapitole vidíme Pána Ježiša na púšti 40 dní a nocí. Bol pokúšaný a predsa obstál, na rozdiel od Izraela, ktorý žil 40 rokov na púšti, pretože nedokázal odolať pokušeniu. Izraeliti nedokázali vydržať ani 40 dní bez toho, aby sa nevzbúrili voči Bohu, ktorý ich zachránil. Tým a mnohým ďalším nás autor Matúš volá, aby sme rozmýšľali nad Mojžišom a Exodom a ukazuje nám na Ježiša ako na väčšieho než Mojžiš, poslušnejšieho než Izrael. Na toho, ktorý vyslobodí svoj ľud z otroctva, pretože to prorokuje anjel Jozefovi už pri Ježišovom narodení v prvej kapitole. A tak sa skúsme pozrieť na túto kázeň tak, ako to chce od nás Matúš. V súvislosti s Exodom. A tak tu máme prvý verš. Pán Ježiš vychádza na nejaký kopec. Na tom by nebolo nič zvláštne, keby nás Matúš neupozorňoval na Exodus a neukazoval nám na iný kopec. Sinaj. Vrch, na ktorý zostúpil Boh. Vrch, pod ktorým sa zhromaždili zástupy Izraela, kde s nimi Boh uzavrel zmluvu. Vrch, pod ktorým sa stali Božím ľudom, kráľovstvom kňazov, svätým národom. Vrch, z ktorého k nim Boh hovoril a oznámil im svoj zákon. A k tomuto vrchu Matúš smeruje náš zrak. Pretože tu nás Matúš volá k Starej zmluve. A tak ako môžeme vidieť Mojžiša vystupovať na Sinaj k Bohu a Boha uzavrieť zmluvu s Izraelom a oznámiť mu svoje prikázania, podobne tu vidíme vystupovať na vrch Ježiša. A aj napriek tomu, že Mojžiš bol veľká osobnosť v dejinách spásy, tu vystupuje niekto väčší ako je Mojžiš. Pretože Pán Ježiš nie je len prorokom, ktorý volá ľudí ku pokániu, pretože sa blíži Božie kráľovstvo, ako to môžeme vidieť vo štvrtej kapitole. Pán Ježiš je niekto oveľa, oveľa významnejší. On ohlasuje príchod nebeského kráľovstva, pretože kráľ je už tu. Ktože je ten kráľ? No, mal by to byť Boh. A predsa vidíme tu na vrchu iba jednu osobu, ktorá hovorí o nebeskom kráľovstve. Na Sinaji to bol Boh, ktorý zostúpil na vrch a rozprával sa s Mojžišom a hovoril k zástupom Izraela. Matúš nám tu ukazuje inú scénu. Vidíme tu Ježiša, ktorý volá do Božieho kráľovstva. Pretože on je tým Kráľom. Pán Ježiš Kristus je človekom a prostredníkom medzi Bohom a ľuďmi, ako bol Mojžiš, a zároveň Bohom samotným. A tu prehovára Boh z vrchu podobne ako hovoril zo Sinaja. A tak ako zo Sinaja prehovoril Boh k Izraelitom, aby s nimi uzavrel zmluvu, tak tu Pán Ježiš prehovára k ľuďom, pretože prináša novú zmluvu. Zmluvu, ktorá privádza ľudí do nebeského kráľovstva. A tak vidíme Kráľa, ako pozýva

zástupy do nebeského kráľovstva. Ježiš Kristus, Boh, ktorý má v rukách celý vesmír a všetku moc na nebi aj na zemi, volá. Prichádza s ponukou. Ponukou nebeského kráľovstva. Koho ale Pán Ježiš volá? Kto sú tí občania Božieho kráľovstva? Kto sú tí, ktorí majú patriť k tomu Božiemu národu?

2. Koho volá do nebeského kráľovstva

Tu sa dostávame k blahoslavenstvám. Lenže sú to dosť divné blahoslavenstvá. Ved' už len to slovo blahoslavený hovorí o človeku, ktorého iní oslavujú za to, čo má. Za to dobré a blaho, ktoré sa mu dostalo. To slovo vyjadruje, akoby iní mu mali závidieť to, čo má. Lenže čítame tu o divnej skupine ľudí, ktorí sú blahoslavení. Chudobní, plačúci, tichí, hladní a smädní, atď. A toto sú tí občania nebeského kráľovstva. Ved' to nám ukazuje prvé blahoslavenstvo a posledné. *Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo.* A posledné *Blahoslavení prenasledovaní pre spravodlivosť, lebo ich je nebeské kráľovstvo...* Takže toto sú charakteristiky občanov nebeského kráľovstva? No neviem ako vy, ale ak by som bol kráľom, alebo prezidentom, nechcel by som vládnuť takejto krajine. Ved' čo je to za kráľovstvo? Plné chudobných, hladných a smädných, plačúcich, prenasledovaných, ved' to znamená len problémy. A takýchto ľudí tu Pán Ježiš, Kráľ nebeského kráľovstva, vyhlasuje za blahoslavených? Ved' ak by sme my boli kráľmi, tak by sme chceli naopak tých bohatých, tých ktorí vždy majú čo jesť a piť, o ktorých sa netreba starať. Tých, ktorí sú šťastní, tých, ktorí sú pribojní a stoja si za svojim, tí, ktorí bojujú a nedovolia, aby ich niekto prenasledoval alebo ohrozoval. Ved' tak sa správajú aj mnohé štáty v súčasnosti. Snažia sa do krajiny prilákať tých úspešných, tých, ktorí chcú niečo dosiahnuť, vedcov a múdre hlavy, tých, ktorí majú peniaze, rôznych investorov a podnikateľov, tých, ktorí si nedajú skákať po hlave. A na druhej strane vidíme, že mnohé krajiny sa bránia utečencom a chudobným ľuďom, ktorí prichádzajú do ich krajín. Ved' mnohokrát sú záťažou pre štát. Takže prečo by táto divná skupina ľudí mala byť blahoslavená? No dôvod je jednoduchý. Sú blahoslavení preto, že si uvedomujú svoju biednu situáciu a vedia, že svojou snahou sa nikdy nedostanú do nebeského kráľovstva. Sú blahoslavení, pretože Boh je ich nádejou. Sú blahoslavení, pretože patria do nebeského kráľovstva, v ktorom sa kráľ stará o svoj ľud. Vidí ich trápenia, vidí ich ťažkú situáciu a zasahuje. Podobne ako to bolo s Izraelom za čias Mojžiša. Pán Boh im hovorí, že nie sú najzbožnejší národ, ani najposlušnejší, ani najsilnejší. Práve naopak, nič zvláštne na Izraelitoch nebolo. A predsa si ich Boh vybral za svoj ľud. A niečo podobné vidíme aj tu v Kázni na hore. Pán Ježiš volá k sebe ľudí, ktorí nemajú Bohu čo ponúknuť. Ved' hneď prvé blahoslavenstvo hovorí o chudobných v duchu. Teda tých, ktorí nemajú duchovne nič, čo by mohli ponúknuť Bohu. A predsa Boh ich prijíma do svojho kráľovstva. A my

vieme, že tak to je. Ved' tak začal náš kresťanský život. Uvedomením si, že ja nemám Bohu čo ponúknuť. Uvedomením si, že ak sa Boh nado mnou nezmiluje, potom som odsúdený k večnému utrpeniu. Uvedomením si, že iba pokorením sa pred Pánom Ježišom mi môže byť odpustené. A tak sme prijímaní do Božieho kráľovstva nie pre naše zásluhy, ale pre Božiu milosť. Ved' tak sa naše zúfalstvo a plač pred Bohom mení na radosť, ako o tom hovorí druhé blahoslavenstvo. Ved' len tak sa môžeme stať dedičmi nebeského kráľovstva, ak v pokore a tichosti prijmeme dar, ktorý nám Pán Ježiš vydobyl na kríži. Ak sme hladní a smädní po spravodlivosti, tak je to práve Pán Ježiš, ktorý zabezpečí, aby každý dostal spravodlivo, čo si zaslúži. A Pán Ježiš nás učí milosrdenstvu, ako sme o tom čítali v piatom blahoslavenstve, pretože on sa nad nami tak veľmi zmiloval. Tak mnoho nám dal vo svojej milosti, preto občania jeho kráľovstva majú nasledovať jeho príklad. My nie sme tí, ktorí majú čisté srdcia, aby sme mohli vidieť Boha, ale on, Kráľ nebeského kráľovstva nás očistil, keď sa naše hriechy stali jeho a jeho spravodlivosť našou. Preto raz uvidíme Boha, keď sa naplno zjaví Božie kráľovstvo. Stali sme sa Božími synmi a dcérami, pretože Boh nás prijal do svojej rodiny a preto sa máme správať ako náš nebeský Otec. Máme byť tvorcovia pokoja, ako sme to čítali vo verši 9, ako Boh prináša pokoj a zmierenie všetkým, ktorí prichádzajú k Pánovi Ježišovi. A dokonca sme blahoslavení aj v prenasledovaní. Aj keď iní nás budú nenávidieť a chceli by nám uškodiť. Pán Ježiš nás uist'uje, že ani to nás nedokáže vytrhnúť z jeho kráľovstva. Ani najväčšie prenasledovanie a nepriateľstvo nedokáže zabrániť občanom nebeského kráľovstva radovať sa a očakávať tú odmenu, ktorú im Pán Ježiš zaslúbil. A tak vidíme, že nebeské kráľovstvo je kráľovstvom naruby. Je úplne iné ako kráľovstvá, ktoré poznáme. Namiesto toho, aby sa poddaní starali o potreby kráľa, Kráľ sa stará o poddaných. Takže aj keď sú chudobní duchom, plačúci, hladní a smädní po spravodlivosti, prenasledovaní atď. , kvôli milosti Pána Ježiša sa môžu volať občanmi nebeského kráľovstva.

Už teda vieme 1. Kto volá do nebeského kráľovstva 2. Koho volá do nebeského kráľovstva a teraz sa dostávame k tretiemu bodu

3. K čomu volá občanov nebeského kráľovstva

A tu sa dostávame k dvom obrazom. Soli a svetlu. Pán Ježiš tu vysvetľuje, k čomu povoláva Boží ľud. Máme byť ako soľ a ako svetlo vo svete okolo. Čo to ale znamená? Nuž soľ sa používala v tých časoch minimálne dvoma spôsobmi. K ochuteniu jedál, tak ako ju my využívame, a k zastaveniu rozkladu, teda konzervácií mäsa a niektorých potravín. Takže my ako občania nebeského kráľovstva máme byť takouto soľou, ktorá dodáva životu chuť. Máme byť iní ako ľudia okolo nás, máme byť odlišní aj tým, čo robíme. Máme žiť ako občania nebeského kráľovstva a robiť život ľudí

okolo nás chutnejším a znesiteľnejším. Ako presne? Nuž to sa dozvieme neskôr v Kázni na hore. Ale zároveň by sme mali ako soľ konzervovať a uchovávať to, čo je dobré. To, čo Boh na začiatku stvoril ako dobré a užitočné, čo sme my ľudia naším hriechom stále viac a viac ničili a ničíme. Našou úlohou je zastavovať rozklad v spoločnosti, ktorý spôsobuje hriech. Keď ľudia okolo nás kvôli svojim hriechným túžbam začnú ubližovať iným a utláčať tých, ktorí si nevedia pomôcť. My, občania nebeského kráľovstva, by sme sa ich mali zastat'. Mali by sme žiť tak, aby tí, ktorí kradnú, klamú, závidia, ohovárajú iných a mnoho ďalších vecí, sa necítili, ako by to bolo úplne normálne. Pretože to nie je normálne. Ibaže my kresťania sa veľakrát pozrieme niekam inam. Nervózne sa zasmejeme nad nemorálnymi rečami. A tvárime sa, že my s tým nemôžeme nič urobiť. Ja sám sa v tom previňujem. Ale my máme byť soľou, ktorá udržuje to, čo je dobré a nielen soľou, ale aj svetlom. My máme osvetľovať temnotu okolo nás. Pretože my máme odrážať svetlo a slávu nášho Boha. Áno, ľudia robia všelijaké zlé veci, ale našou úlohou je, aby sme im ukazovali na Boha a na jeho štandard. Aby sa zahanbili a odvrátili od svojich zlých ciest. Nie je to jednoduché. Preto Pán Ježiš poukazuje na to, že podobne ako prenasledovali prorokov, ktorí volali ľudí ku pokániu, budú prenasledovať aj boží ľud ktorý, poslúcha Božiu vôľu. Ale to nie je dôvod na zúfanie, pretože odmena je už v nebi pre nás prichystaná. Ak patríme Pánovi Ježišovi, tak on nás dovedie až do víťazného cieľa. A aj keď úloha byť svetlom a soľou je náročná, Boh nás ani v tomto nenecháva samotných, ale Duch Svätý pracuje na nás, vedie nás, vyučuje nás a premieňa. Aby sme žili podľa štandardov, ktoré stanovuje Pán Ježiš v tejto kázni na hore v nasledujúcich kapitolách. Preto sa v tom podriadujme ako občania nebeského kráľovstva nášmu Kráľovi a šírme Božiu slávu aj v našom meste.

Záver

Dnes sme teda videli, ako Pán Ježiš vystupuje na vrch a volá ľudí do svojho kráľovstva. Matúš nám chce ukázať, že táto udalosť je podobná udalosti na Sinaji. Podobne ako vtedy, aj tu Pán Ježiš volá svoj ľud k sebe, dozvedeli sme sa, koho volá a aké sú podmienky pre vstup. Videli sme, že občanom nebeského kráľovstva sa môže stať každý, kto si uvedomuje, že iba Boh ho môže zachrániť a milostivo prijať do jeho kráľovstva. Boh však robí oveľa viac, ako by sme čakali. Pre tých, ktorí k nemu v pokore prichádzajú. Preto sú občania Božieho kráľovstva blahoslavení. Sú to ľudia, ktorí sú zmenení Božou mocou a stávajú sa ľuďmi, ktorí tu na zemi ukazujú na hriech a odhaľujú temnotu v srdciach ľudí. Nie preto, aby sme dokázali iným, že sme lepší. Nie, je to preto, aby aj oni mohli spoznať svoju biedu a mohli sa dozvedieť o záchrane, ktorú ponúka Pán Ježiš. Preto sa podriadujme nášmu Kráľovi a žime ako občania jeho kráľovstva.